



Inspiratie- fiches





Inspiratiefiche

door Catherine Verguts



De romantische tragedies van een drama king

Auteur: Harry Trevaldwyn

Vertaler: Maaïke van der Rijst

Uitgever: HarperCollins

Jaar van uitgave: 2025

Over de maker

Harry Trevaldwyn (14 februari 1994) is een Engelse auteur, comedian en acteur. Hij is bekend als acteur, onder meer als Tuffnut in de film *How to Train Your Dragon* (2025). In 2022 werd hij uitgeroepen tot Screen International Star of Tomorrow en schreef, speelde en produceerde de komedie *Billi* (2022), waarmee hij een nominatie voor Best Debut Writer bij de New Voice Awards behaalde.

In 2025 debuteerde hij als youngadult-auteur met *The Romantic Tragedies of a Drama King*, gevolgd door zijn tweede roman, *I Can't Believe I Don't Have a Boyfriend*.

Korte inhoud

Patch Simmons is 16 en besluit dit schooljaar eindelijk een vriendje te krijgen, met als deadline het galafeest na de grote theatervoorstelling. Wanneer twee nieuwe jongens, Peter (uit New York) en Sam, zich aansluiten bij de dramaclub, ziet Patch zijn kans. Tijdens de repetities voor de schoolmusical Sweeney Todd wisselen vriendschappen, verliefdheden en jaloezie elkaar af, ook door de terugkeer van zijn ex-vriendin-nu-rivale Tessa.

Het boek draait vooral om overdreven, komische tienerambitie en groei door tegenslag. Thema's zijn zelfontdekking en vriendschap. Bijzonder is dat het een vrolijke, luchtige queer YA-comedy is zonder de gebruikelijke trauma- of *coming out*-verhaallijn. De nadruk ligt puur op humor, vriendschap en de hilarisch overdreven persoonlijkheid van Patch.

Doelgericht in interactie met de inspiratiefiche

Kinderen en jongeren die meedoen met de Leesjury lezen bewust en actief. Sommigen doen dit tijdens hun vrije tijd in de bibliotheek, thuis of via de school. Jij als begeleider helpt hen daarbij. Door met hen in interactie te gaan, doe je hen als lezer groeien in hun literaire competenties. Daarbij komen vier aspecten aan bod: juryleden beleven, interpreteren, analyseren en beoordelen de Leesjury-boeken.



De inspiratiefiches van de Leesjury bieden jou als begeleider houvast. Ze nodigen je uit om met gerichte vragen en opdrachten te werken. Zo help je de leeservaring van je juryleden te verrijken en verdiepen. Je leest er meer over op <https://www.deleesjury.be/doelgericht-interactie-met-de-inspiratiefiches>.

Deze fiches zijn opgemaakt voor elke Leesjury-begeleider, in de bib of op school. Sta je voor de klas? Elke fiche is gelinkt aan enkele minimumdoelen en eindtermen van het Vlaamse onderwijs. Op het einde van deze inspiratiefiche vind je de gelinkte minimumdoelen of eindtermen.

1 VOOR HET LEZEN

Luister naar stukje audioboek: <https://libro.fm/audiobooks/9781761567711-the-romantic-tragedies-of-a-drama-king>.

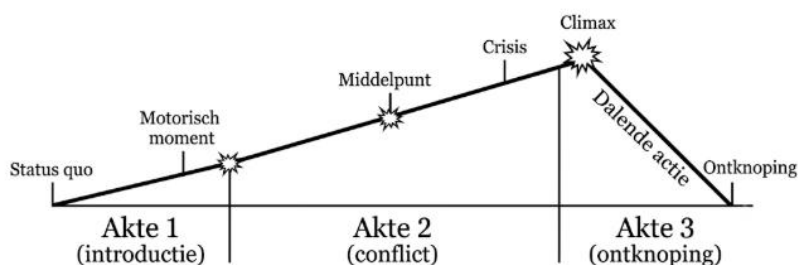
De auteur leest zelf voor.

- Heb je op basis hiervan zin om het boek helemaal te lezen? Waarom wel/niet? Kan je voorspellen waar het boek over zal gaan?
- Hoe kan je op basis van de titel afleiden wat voor boek het zal worden? ("Romantisch" toont meteen het genre (rom-com), "tragedies" is bewust overdreven en ironisch en "Drama King" is een knipoog naar "drama queen", toegepast op een queer hoofdpersoon)
- Spreekt de titel je aan?
- Op welke manier kan je het genre van het boek afleiden van de cover? ((1) een cartoonistische tekening met grote, expressieve ogen past bij een "drama king" die overal een overdreven, hilarisch moment van maakt; (2) de gele kroon maakt de woordspeling met "drama queen" visueel, wat duidelijk maakt dat dit zelfspot is, geen serieuze tragedie; (3) de felroze achtergrond met geel is een opvallende kleurcombinatie die "luchtige komedie" oproept).
- Zou je het boek zelf gekozen hebben om te lezen op basis van de cover en de flaptekst? Waarom wel/niet?

2 TIJDENS HET LEZEN

Veel boeken en verhalen volgen een vaste structuur in drie akten. Die wordt voorgesteld als een driehoek met vaste plotpunten. Hierbij eerst enkele voorbeelden.

Drie-Aktenstructuur



→ Kan je drie bekende verhalen analyseren met deze plotpunten?

Hierbij als voorbeeld *Harry Potter en de Steen der wijzen*, *Roodkapje* en *The Hunger Games*.

	Harry Potter	Roodkapje	Hunger Games
Status quo	Verwaarloosde wees bij de Dursleys	Veilig thuis, opdracht van moeder	Armoede en onderdrukking in District 12
Motorisch moment	Hagrid: "je bent een tovenaar"	Ontmoeting met de wolf in het bos	Katniss meldt zich vrijwillig voor Prim
Middelpunt	Ontdekking van de Steen der Wijzen	Wolf verslindt de grootmoeder	Schijnromance met Peeta voor sponsors
Crisis	Niemand gelooft hen, moeten zelf	"Wat heb je grote tanden..."	Dood van Rue, regels veranderen
Climax	Gevecht met Voldemort om de steen	Wolf valt Roodkapje aan	Gifbessen-true, Cato verslagen
Ontknoping	Terug bij de Dursleys, huizenbeker gewonnen	Jager redt beiden uit de wolf	Winst samen, spanning met Capitoool

Denk tijdens het lezen na over hoe deze plotpunten in dit boek voorkomen.
— Vul het schema aan (zie bijlage 1).

3

NA HET LEZEN

Algemene beleving en recensie

- In welke drie woorden zou jij het boek typeren?
- Wat vond jij van het boek in het algemeen? Welke aspecten vond je positief of negatief?
- Lees met de juryleden de recensies uit bijlage 1.
 - Welke negatieve elementen van het boek komen daarin terug?
 - o onaangenaam / te jong hoofdpersonage
 - o rare humor en vibe
 - o doelpubliek van het boek te jong
 - Welke positieve elementen komen terug?
 - o humor
 - o personage om van te houden
 - o romantische komedie
 - o vlot leestempo

- Waren dat dezelfde punten als die jullie genoemd hebben? Ben jij het eens met die kritiek of kan je de kritiek weerleggen? Ben je het eens met de positieve punten? Schrijf nu zelf een minirecensie van drie zinnen met jouw opinie.
- Het boek wordt vaak vergeleken met *Heartstopper*. Wat hebben ze gemeen op het vlak van thema en toon en waar is dit boek anders? ("Drama king" is humoristischer, "cringier" en chaotischer. *Heartstopper* is vooral troostend en zacht, meer gericht op uit de kast komen als thema)

Hoofdpersonage Patch en identiteit

- Welke karaktereigenschappen van Patch spreken je aan, en welke juist niet? Veranderde je gevoel doorheen het boek? (overdramatisch, impulsief, zelfingenomen, overdreven, flamboyant, weinig empathie, ongeduldig, maar ook loyaal, entertaining, liefdevol)
- Patch verandert zijn naam van Patrick naar "Patch" omdat dat "karaktervoller en mysterieuzer" klinkt. Hij bekijkt ook hoe hij zijn "kinderachtige" ruimtekamer wil veranderen in een kamer van een zelfbewust persoon. Wat zegt dat over hoe hij zichzelf wil presenteren versus wie hij werkelijk is? (hij is iemand die zichzelf actief vormgeeft, die liever een geconstrueerde, dramatische versie van zichzelf presenteert dan de gewone Patrick te zijn)
- Hoe veranderde Patch als personage doorheen het boek? Welke 'levensles' leert hij? (er zijn andere perspectieven om rekening mee te houden, wrok koesteren helpt je niet vooruit, mensen die me graag zien, moet ik koesteren, als je mensen kwetst kan je je beter excuseren vóór het te laat is)
- Het verhaal speelt zich grotendeels af rond de toneelclub. Waarom is dat als decor goed gekozen voor een verhaal over Patch? (Patch is zelf erg teatraal en dramatisch)
- Patch gebruikt de afgedankte zelfhulpboeken van zijn moeder als richtlijn. Wat zegt dat over hoe jongeren op zoek gaan naar "gebruiksaanwijzingen" voor liefde en identiteit? (hij zoekt naar een handleiding om zijn gevoelens te snappen en te kanaliseren, symbool voor hoe het voor hem niet natuurlijk komt, hoe hij zoekende is; hij leest de boeken oppervlakkig, bv. lief zijn voor jezelf in begin hoofdstuk en hij koopt alleen cadeautjes)

Andere personages

- Welke nevenpersonages vond je sympathiek? Welke niet? Waarom?
- Hoe zou je de andere personages beschrijven? Kan je voorbeelden uit het boek aanhalen daarvoor?
 - o Jean is liefdevol, vergevingsgezind, geduldig, flamboyant, ze schrijft brieven aan Patch als ze ruzie hebben, ze is zijn crisismanager, morele steun, schouder om op te huilt en zelfverklaarde medestander voor queers.
 - o Tessa heeft een moeilijke relatie met haar moeder, aan wie ze wilde tonen cool te zijn, ze zoekt haar eigen weg, haar eigen vrienden.
 - o Sam is verlegen, zenuwachtig, zorgend. Hij geeft Patch zijn favoriete stuk taart op zijn dieptepunt.
 - o Peter is zelfverzekerd, charmant, sociaal makkelijk (de "coole nieuwe Amerikaan", maar met een ongekende geschiedenis, die een vechtscheiding blijkt te zijn).
- Welke rol speelt het gegeven dat Sam zich nog niet als queer heeft geuit in het verhaal, en wat voegt dat toe? (Patch is zeer respectvol voor die keuze, het zorgt voor meer gelaagdheid en herkenbaarheid voor queer lezers)

Structuur en perspectief

- Heb je de plotpunten uit de fase 'voor het lezen' kunnen herkennen tijdens het lezen? Vergelijk jouw schema met dat van iemand anders.
 - o status quo (Patch wil dit jaar een vriendje)
 - o motorisch moment doet alles omvergooien, zet het verhaal in gang (Peter en Sam komen bij de toneelclub)
 - o middelpunt (twijfel, voorzichtige hint richting Sam)
 - o crisis (vriendschappen barsten)
 - o climax (zelfinzicht (leert eigen gebreken benoemen (p.217) en 'het grote gebaar' van excuses op het gala, is eerlijk tegenover Peter (p.149), "ik denk terwijl ik praat en ik zeg alles, zelfs wanneer ik dat beter niet kan doen" (p.147))
 - o ontknoping (verzoening en de juiste match op het gala)
- Het verhaal wordt in de ik-vorm verteld, vol overdrijvingen en theatrale uitspraken ("mijn tweede schokkende ademteug van de dag"). Welk effect heeft die stijl op hoe geloofwaardig je Patch als verteller vindt?

Stijl

- Lees deze fragmenten uit het boek. Kan je op basis daarvan de stijl van de auteur beschrijven? (overdrijving, humor / zelfspot, ongewone vergelijkingen, woordgrapjes en taalspel, snel tempo ...)
 - o "Ik wacht min of meer geduldig een hele dag af, maar hoe dol ik ook op katten ben, het is me nog nooit gelukt er een uit de boom te kijken." (p.49)
 - o "Flirten lijkt een beetje op tennissen met sexy rackets, waarbij we geen van beiden willen winnen." (p.68)
 - o "Waarom heb ik mijn nek zo uitgestoken? Ik ben hartstikke zuinig op mijn nek! 'Prima,' zegt Peter. Ik steek mijn nek graag meters uit." (p.74)
 - o "... in de geest van erboven staan (iets wat ik nog nooit geprobeerd heb, wat als ik hoogtevrees krijg)." (p.174)
 - o "Ik overweeg een piercing of een tattoo te laten zetten, maar dat voelt weer een beetje te groot. Dan overweeg ik of ik mijn haar van achteren met uitwisbare verf zal laten kleuren, maar dat voelt weer te klein. Het lot grijpt in." (p.158)
 - o "Mijn probleem met natuurkunde is dat ik van nature het volste vertrouwen heb in hoe de wereld werkt wanneer het om dingen als zwaartekracht gaat. Ik snap niet waarom we alles helemaal kapot moeten analyseren en geen ruimte laten voor mysterie." (p.47)
 - o "Ik gris nog een koekje van haar bureau en prop dat in mijn mond. 'Befankt, Fonsies!' mompel ik, waarmee ik eens en voor altijd bewijs datje wél met je mond vol kunt praten." (p.47)
- Kan je dit fragment (p.9) vertalen in het Nederlands? Vergelijk je vertaling daarna met de officiële vertaling en bespreek de verschillen.

Engels fragment:

"I do feel a bit guilty for ending my pen-pal relationship with Jean-Pierre but "in order to make room for new relationships in my life I have to weed out the ones that aren't bearing fruit." I learned that phrase from one of my mum's self-help books, which I've taken to borrowing on a semishort-term basis. If you look past the tacky covers there are some real

pearls of wisdom there. It's fascinating how much is applicable to both a divorcée in her midforties and a queer sixteen-year-old, especially as we're both desperately seeking a man. While, of course, seeming to be happy on our own in order to lure them in. Ah, Jean-Pierre, au revoir!"

Nederlandse vertaling door Maaïke van der Rijst:

Ik voel me wel een beetje schuldig over het feit dat ik een punt achter mijn penvriendschap met Jean-Pierre zet, maar 'om ruimte voor nieuwe relaties in mijn leven te maken moet ik het dorre hout snoeien'. Die uitdrukking heb ik uit een van de zelfhulpboeken van mijn moeder, die ik sinds kort af en toe even van haar leen. Als je door de smakeloze omslagen heen kijkt, staan er soms een paar pareltjes van wijsheid in. Het is fascinerend hoeveel dingen van toepassing zijn op zowel een gescheiden vrouw van midden veertig als een queer jongen van zestien; vooral omdat we allebei wanhopig op zoek naar een man zijn. Terwijl we om ze binnen te lokken uiteraard net doen of we zielsgelukkig in ons eentje zijn. Ah, Jean-Pierre, au revoir!

Creatieve verwerking

Dagboek

- Schrijf een dagboekfragment vanuit het perspectief van Sam of Peter over Patch. Hoe zien zij hem, in tegenstelling tot hoe Patch zichzelf ziet?
- Schrijf een scène in de stijl van Patch – overdramatisch ik-perspectief vol zelfoverschatting – over een alledaagse, futiele gebeurtenis (bijv. een gemiste bus).

4

VERDER LEZEN

Volgende boeken zijn gelinkt aan dit Leesjury-boek door hun onderwerp, thema, soort of genre. Je kan ze tippen aan je juryleden, zelf lezen en/of gebruiken bij volgende leesactiviteiten:

- Boy Queen / George Lester, Tom Ten Hove (vert.) (Moon, 2022) – vergelijkbaar qua humoristische schrijfstijl en thema (queer, toneelclub)
<https://www.boekenzoeker.be/boy-queen>
- Gloei: interviews en gedichten / Edward Van de Vendelen, Floor De Goede (ill.) (Querido, 2020) – in interviewvorm 21 eerlijke en diep-persoonlijke verhalen van LHBTQIA+ jongeren tussen 16 en 23 jaar
<https://www.boekenzoeker.be/gloei-interviews-en-gedichten>
- Liefdeloos: hoelang nog voor haar verhaal begint? / Alice Oseman, Niels van Eekelen (vert.) (Van Goor, 2022) – Georgia worstelt met acceptatie en zelfliefde, maar vindt steun van haar vriendengroep
<https://www.boekenzoeker.be/liefdeloos-hoelang-nog-voor-haar-verhaal-begint>

Met deze fiche kan je werken aan volgende eindtermen:

Finaliteit doorstroom

- Nederlands – 02.07: De leerlingen drukken zich creatief uit met taal.
- Nederlands – 02.14: De leerlingen verwoorden de eigen beleving en interpretatie van literaire teksten.
- Nederlands – 02.15: De leerlingen analyseren hoe in literaire teksten betekenissen worden gecreëerd met narratieve, poëtische en theatrale structuren en technieken.
- Burgerschap – 07.02: De leerlingen reflecteren over het relationele, gelaagde en dynamische karakter van identiteit.

Finaliteit arbeidsmarkt

- Nederlands – 02.06: De leerlingen drukken zich creatief uit met taal.
- Nederlands – 02.13: De leerlingen verwoorden de eigen beleving en interpretatie van literaire teksten.
- Burgerschap – 07.02: De leerlingen reflecteren over het relationele, gelaagde en dynamische karakter van identiteit.
- Dubbele finaliteit
- Nederlands – 02.06: De leerlingen drukken zich creatief uit met taal.
- Nederlands – 02.13: De leerlingen verwoorden de eigen beleving en interpretatie van literaire teksten.
- Burgerschap – 07.02: De leerlingen reflecteren over het relationele, gelaagde en dynamische karakter van identiteit.

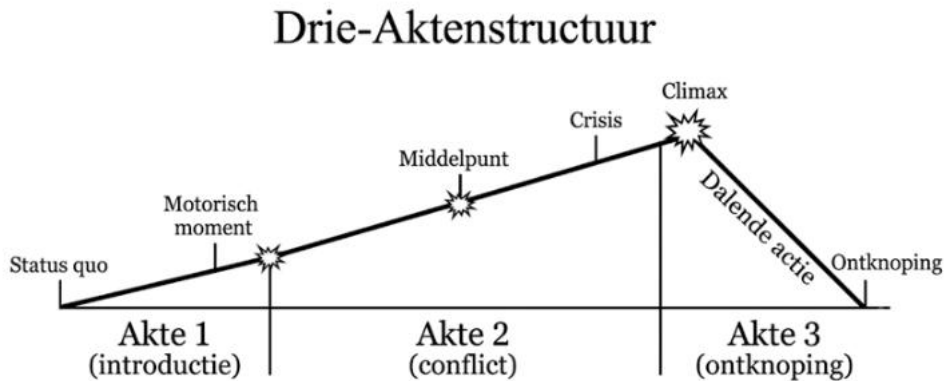


Juryleden kunnen online op de boeken reageren. Zo ontstaat er nog meer interactie in de Leesjury-community! Ga naar www.deleesjury.be, klik op 'Lezen' en dan op de gewenste leeftijdsgroep en het boek in kwestie.

© Iedereen Leest en Catherine Verguts, 2026
Vormgeving: Simon Bequoye

BIJLAGE 1

Invulblad Drie-Aktenstructuur



Bepaal voor elk onderdeel van de vertelstructuur wat er in het boek gebeurt. Noteer de scène en waarom dat volgens jou bij dit onderdeel hoort.

Akte 1 – Introductie

Status quo <i>Hoe ziet Patch zijn leven eruit vóór het verhaal echt begint? Wat is zijn wens?</i>	Motorisch moment <i>Welke gebeurtenis zet het verhaal in gang?</i>
---	--

Akte 2 – Conflict

Middelpunt <i>Welk keerpunt verandert de koers van het verhaal halverwege?</i>	Crisis <i>Welk moment brengt Patch in de grootste problemen, vlak vóór de climax?</i>
--	---

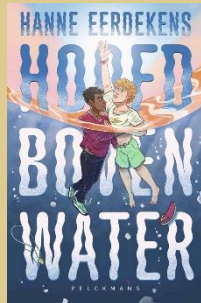
Akte 3 – Ontknoping

Climax <i>Wat is het hoogtepunt?</i>	Ontknoping <i>Hoe eindigt het verhaal?</i>
--	--



Inspiratiefiche

door Sammie Stege



Hoofd boven water

Auteur: Hanne Eerdekens

Illustrator: Jeroen Van Zwol

Uitgever: Pelckmans

Jaar van uitgave: 2025

Over de maker

Met *Hoofd boven water* bewijst Hanne Eerdekens (2000) nogmaals dat queerliteratuur op haar lijf geschreven is. Haar twee eerdere boeken (*Met jou is het anders* en *Polaris*) waren beide geselecteerd voor de Leesjury in voorgaande jaren. Eerdekens geeft les in het middelbaar onderwijs als leerkracht talen en is actief op sociale media. Via BookTok deelt ze haar boekentips en neemt ze ons mee in haar creatieve schrijfproces. Daarnaast geeft ze schrijfworshops en lezingen in scholen en bibliotheken. Ondertussen schrijft ze verder aan haar vierde boek *De zielenstorm*.

Korte inhoud

Aster krijgt nog 1 laatste kans: als hij zich nu niet beter gaat gedragen, wordt hij van school gestuurd. Om zich te bewijzen wordt hij de buddy van Linus, die na zijn auto-ongeluk opnieuw naar school gaat. Door zijn rolstoel is dat een extra moeilijke opgave. Het is aan Aster om Linus te helpen waar nodig, maar daar zit Linus helemaal niet op te wachten. Hij wil niks liever dan gewoon zijn en niet overal worden aangestaard. Een buddy die door heel de school gekend is en niet altijd op de goede manier, maakt dat niet gemakkelijker. Toch ontstaat er een vriendschap door het constante contact en de verrassende persoonlijke vragen die gesteld worden tijdens de uren sport. De twee jongens kunnen niet harder van elkaar verschillen, maar schijn bedriegt. Aster (die het gevoel heeft dat hij niet goed genoeg is en heel eenzaam is door de afwezigheid van zijn moeder) en Linus (revaliderend en hierdoor gebonden aan een rolstoel en misbruikt door zijn overleden coach) worstelen beiden met hun eigen verleden en toekomst, maar juist daardoor ontstaat er een onverwachte romantische band.

Doelgericht in interactie met de inspiratiefiche

Kinderen en jongeren die meedoen met de Leesjury lezen bewust en actief. Sommigen doen dit tijdens hun vrije tijd in de bibliotheek, thuis of via de school. Jij als begeleider helpt hen daarbij. Door met hen in interactie te gaan, doe je hen als lezer groeien in hun literaire competenties. Daarbij komen vier aspecten aan bod: juryleden beleven, interpreteren, analyseren en beoordelen de Leesjury-boeken.

De inspiratiefiches van de Leesjury bieden jou als begeleider houvast. Ze nodigen je uit om met gerichte vragen en opdrachten te werken. Zo help je de leeservaring van je juryleden te verrijken



en verdiepen. Je leest er meer over op <https://www.deleesjury.be/doelgericht-interactie-met-de-inspiratiefiches>.

Deze fiches zijn opgemaakt voor elke Leesjury-begeleider, in de bib of op school. Sta je voor de klas? Elke fiche is gelinkt aan enkele minimumdoelen en eindtermen van het Vlaamse onderwijs. Op het einde van deze inspiratiefiche vind je de gelinkte minimumdoelen of eindtermen.

1

VOOR HET LEZEN

- Zou je het boek zelf oppakken als je het ziet liggen? Waarom wel/niet? Welke elementen spreken je wel/niet aan?
- Wat denk je dat de band tussen de twee jongens op de voorkant zou kunnen zijn? Waarom denk je dat?
- Heb je al eerder queerboeken gelezen? Denk je dat het een thema is dat je leuk vindt?
- Ken je nog boeken met soortgelijke thema's? (Denk aan *Heartstopper*, *Oever*, *Zomerburen*, *Ik geef je de zon*, *Aan het einde gaan ze allebei dood*)

2

TIJDENS HET LEZEN

- Let op de vormgeving aan de binnenkant terwijl je leest. Welke verschillende elementen zie je allemaal? (de ballonnen met tekstberichtjes, de golf aan het begin van ieder hoofdstuk, de kat op het boek als element tussen de verschillende alinea's) Wat vind je van al deze verschillende elementen? Welke invloed hebben ze op de leesbaarheid? (Hoe hoger de golf, hoe moeilijker de personages het hebben. Ze houden hun hoofd maar moeilijk 'boven water'. Als het goed gaat met de personages, is de golf lager. Ze kunnen hun hoofd dan ook makkelijker 'boven water' houden.)
- In het boek gebruikt Hanne Eerdekens verschillende Engelse woorden. Schrijf er tijdens het lezen een paar op. Vind je deze woorden storend of juist passend bij het verhaal? Zijn er woorden die je niet begreep? (whatever, dude, love you, mental breakdown, shit, what the hell)
- Welke situaties uit het boek herken je bij jou op school? (bv. de verschillende groepen leerlingen, de kluisjes, de verplaatsingen van lokaal naar lokaal, etc.)
- Let op het verschil tussen de hoofdstukken van Aster en Linus. Welke verschillen zijn er tussen de twee hoofdstukken? Wiens verhaal lees je liever? (beide personages maken persoonlijk veel mee, de gevoelens van beide personages worden meer in detail beschreven, je krijgt als lezer mee wat het andere personage niet meekrijgt)

**Materiaal**

- laptop of tablet

Cover en vormgeving

- Welke personages zie je op de voorkant? Is dit hoe je ze had ingebeeld?
- Welke andere elementen uit het verhaal zie je terugkomen? Wat herken je nog meer op de voor- en achterkant? (Het fluitje stelt de coach van Linus voor, de ijsjes van de date, de slechte toetsen van Aster, de feestmutsjes van de verjaardag van Aster, de gehaakte knuffel die Linus voor Aster maakt, het boek van Aster, de kapotte trofee van Linus als symbool dat hij niet meer kan zwemmen, de rolstoel van Linus en de dobbelstenen van de spelletjes die Linus met zijn vrienden doet.)
- In de tekst wordt afgewisseld tussen stukken tekst en hier en daar tekstberichten. Waarom leest dit wel/niet aangenaam?

Personages

- Aster Parmentier: Aster is de 'badboy' van de school. Hij is uit de kast, zoent iedereen die hij wil en vult zijn dagen met spijbelen, roken en lezen. Zijn moeder is bijna nooit thuis en zijn vader weet niet dat hij bestaat, dus Aster is veel alleen thuis. Iedere woensdag gaat hij bij zijn grootouders eten, wat laat zien dat hij familie wel heel belangrijk vindt. Zijn ontmoeting met Linus is onverwacht en hij weet eerst niet hoe hij moet omgaan met de situatie. Hij moet een goede buddy zijn om te mogen blijven en dat zal hij dus doen. Als Linus hem begint te helpen met zijn punten, merkt hij dat hij verliefd wordt op Linus. Langzaam maar zeker wordt het contact sterker en durft Aster zijn hart open te stellen voor Linus. De twee vormen een koppel.
- Linus Mertens: Linus is een zwemmer die alles voor zijn sport overheeft. Als hij in een ongeval terechtkomt waarin zijn coach sterft, raakt hij verlamd aan zijn benen. Na 3 maanden revalidatie keert hij terug naar school en krijgt hij Aster als buddy. Hij is vooral gefrustreerd omdat alles hem zoveel moeite kost en zijn moeder heel beschermend over hem is. Uiteindelijk komt naar boven dat Linus seksueel overschrijdend gedrag meegemaakt heeft met zijn coach. Hij gaat naar een psycholoog en Aster steunt hem hierin.
- Oona (vriend van Linus): Oona is de beste vriendin van Linus. Ze is heel beschermend, zeker na het ongeluk. Ze is van Marokkaanse afkomst en doet veel met haar familie. Ze nodigt Andries, Linus en Aster tijdens de vasten uit voor het avondeten.
- Andries (vriend van Linus): Andries is de verlegen en timide vriend van Linus. Hij zegt niet veel, maar zijn aanwezigheid geeft Linus rust. Hij speelt graag Dungeons en Dragons, zowel op school als met wat vrienden buiten school.

- Lukas (vriend van Aster): Lukas is de beste vriend van Aster. Hij is degene met wie Aster gaat feesten, rookt en de lessen overslaat. Hij is ook een van de weinige personen die aan Aster kan zien hoe hij zich voelt.
- Op welk personage lijkt je zelf het meeste? Waarom?
- Kun je de twee hoofdpersonages beschrijven in vijf woorden? (Linus: verlegen, koppig, zacht karakter, gemotiveerd, schichtig, gefrustreerd, aardig. Aster: populair, sociaal, eenzaam, authentiek, grappig, vlot, vanbuiten stoer maar vanbinnen onzeker)
- Welke persoonlijke groei maken de personages door in het verhaal?
- Welke kerngebeurtenissen zetten deze groei in gang? (Beide personages doorgaan in het boek een grote persoonlijke groei. Linus gaat van een gefrustreerde jongen die moet wennen aan naar school gaan met zijn rolstoel naar iemand die meer op zijn gemak is in zijn rolstoel en vrolijker wordt. Dit komt grotendeels doordat hij verliefd wordt op Aster tijdens hun contact (dit gebeurt doorheen het boek) en doordat hij Aster vertelt over het misbruik van zijn coach. Aster gaat van de jongen die doet alsof hij nergens iets om geeft naar iemand die zijn best doet. Dat komt grotendeels doordat Linus hem motiveert om zijn schoolwerk op te pakken en omdat hij Linus iedere dag mee naar school neemt. Hij vertelt Linus over zijn eenzaamheid en de teleurstelling die de afwezigheid van zijn moeder meebrengt. Later vertelt hij tegen Claire dat hij bang is dat mensen niet echt van hem kunnen houden. Claire stelt hem gerust en even later durft hij het ook aan Linus toe te geven. Zo ontstaat er bij beide jongens een openheid en eerlijkheid ten opzichte van elkaar, wat hun band versterkt.)
- Aster heeft er soms moeite mee dat jongens waar hij mee kust niet openlijk uit de kast zijn. Kun je je verplaatsen in zijn situatie? Welke gevoelens zou dit bij jou oproepen? (Aster voelt zich soms gebruikt en afgewezen, alsof hij maar voor even leuk is of enkel als het stiekem is).

Stijl

- Het verhaal wisselt per hoofdstuk tussen Linus en Aster. Op welke manier denk je dat deze aanpak het boek meer diepgang geeft? (Je neemt als lezer een kijkje in de hoofden van zowel Aster als Linus. Je weet wat ze beide voelen, maar van elkaar weten ze dit niet. Dit creëert spanning (Zou Aster tegen Linus durven zeggen dat hij verliefd is op hem?) en zorgt voor meer empathie (Je snapt bijvoorbeeld waarom Linus zo bang is van aanrakingen)).
- Waarom lees je het boek wel/niet graag op deze manier?

Hanne Eerdekens zegt zelf over haar schrijfstijl: "Ik kies voor een stijl die jongeren aanspreekt zonder te gekunsteld te zijn. Ik vermijd geen Engelse woorden als die beter passen, voeg geen onnodige referenties toe naar bekende popsterren om maar relateerbaar te zijn. Misschien ben ik over vijf jaar die feeling kwijt, ik blijf zoeken naar mijn eigen stijl, maar tot nu toe werkt het."

(<https://www.literatuurvlaanderen.be/nieuws/schwalbe-vijf-vijfentwintigers-over-hun-schrijven>)

Hanne Eerdekens probeert in haar schrijfstijl jongerentaal te gebruiken.

- Hoe doet ze dit? Vind je dat ze hierin slaagt? (Ze gebruikt Engelse uitdrukkingen en woorden, gebruikt stopwoorden, schrijft in korte zinnen, etc.)

Creatieve verwerking

Stellingspel



Materiaal

- kaartjes stellingenspel (zie bijlage 1)
- pot of bakje

1. Knip alle stellingen uit en doe degene die je wil gebruiken in een pot. (Blauw= vragen over het boek, roze= vragen over seksualiteit en seksuele voorkeur, paars= persoonlijke vragen)
2. Verdeel de ruimte in 2 delen door een lijn op de grond te maken met tape (of de ruimte op een andere manier te verdelen).
3. Overloop enkele belangrijke afspraken met de groep. (Je kunt deze samen met de groep maken of op voorhand zelf al opsommen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan: we respecteren elkaars mening, we vallen nooit een persoon aan, we luisteren zonder te onderbreken, etc.)
4. De juryleden mogen 1 voor 1 een stelling pakken en deze hardop voorlezen.
5. Ieder jurylid gaat aan één kant van de lijn staan, links als ze het eens zijn en rechts als ze het oneens zijn.
6. Stel eventueel een extra bijvraag: Wie wil toelichten? Alle juryleden zijn vrij om meer uitleg te geven, verplicht ze hier zeker niet toe. Je kunt ook concrete bijvragen stellen (bijvoorbeeld: Kun je een voorbeeld geven van een situatie waar je in contact kwam met iemand van een andere seksuele geaardheid?)

BoekTok



Materiaal

- gsm, laptop of tablet met internettoegang en camera

1. Lees het antwoord van Hanne Eerdeken op de vraag: 'Hoe belangrijk is BoekTok voor jou?':
 - a. "De kracht van BoekTok is nauwelijks te overschatten. Als lezer heb ik er een gemeenschap gevonden van mensen met dezelfde interesses. Ook als schrijver heeft het platform zoveel te bieden. Het is vandaag de belangrijkste vorm van marketing en je krijgt directe feedback van je doelpubliek. Zonder BoekTok zouden mijn boeken heel andere verkoopcijfers hebben."
(<https://www.literatuurvlaanderen.be/nieuws/schwalbe-vijf-vijfentwintigers-over-hun-schrijven>)
2. Beantwoord in groep onderstaande vragen. Eerst krijgen de juryleden even de tijd om zelf op internet enkele BoekToks op te zoeken. Tip: Bekijk ook zeker eens Hanne haar accounts (<https://www.instagram.com/hanne.eerdeken/> en https://www.tiktok.com/@hanne_eerdeken).
 - Gebruik je zelf BoekTok? Waarom wel/niet?
 - Denk je dat BoekTok werkt? Wat zijn de voordelen van BoekTok voor schrijvers? Zijn er ook nadelen?
 - Welke video's spreken je aan? Waarom net die?

- Als jij een BoekTok video zou maken, hoe zou je het dan doen?
3. Nu gaan de lezers zelf een BoekTok maken rond het boek “Hoofd boven water”. De insteek mogen ze zelf kiezen (bijvoorbeeld: vergelijkbare boeken laten zien, de thema’s bespreken, een mooie video maken om het boek in de kijker te zetten, etc.)
 4. De lezers laten hun BoekToks nu aan elkaar zien. Misschien zijn ze zelfs wel leuk om op de sociale media van de school of van de bibliotheek te delen?

In een rolstoel door het leven



Materiaal

- scherm of laptop om video af te spelen
- kladblad
- schrijfmateriaal

Knip alle stellingen uit en doe degene die je wil gebruiken in een pot. (Blauw=

1. Linus gaat dankzij zijn ongeval in een rolstoel door het leven. Vaak onderschatten we hoe rolstoelonvriendelijk onze maatschappij in elkaar zit. In deze video van Factcheckers wordt dat ook duidelijk gemaakt:
<https://www.youtube.com/watch?v=JJJWEYD5jhs> (van minuut 7.42 – 14.30 en van minuut 17.00 – 20.06).
→ Hoe voel je je na het kijken van deze video? Welke gevoelens roept dit bij je op?
2. Verken samen met de juryleden hoe rolstoelvriendelijk de eigen locatie is.
Beantwoord eerst onderstaande vragen:
→ Kennen we iemand die in een rolstoel zit?
→ Welke problemen zouden rolstoelgebruikers dagelijks ondervinden? Aan welke zaken denken we zo al? (Denk aan opstapjes, altijd moeten wachten aan de lift, op voorhand hulp aanvragen, afhankelijk zijn van anderen, etc.)
→ Welke rolstoelvriendelijke initiatieven zijn er op onze locatie? (denk aan parkeerplaatsen, brede doorgangen, een lift, etc.)
3. Loop nu een route doorheen de locatie en ontdek op welke plaatsen rolstoelgebruikers tegen een obstakel aanlopen en tijd verliezen. Schrijf ieder obstakel op.
4. Na de rondgang kom je weer samen in groep en beantwoord je onderstaande vragen:
→ Welke zaken zijn er om het leven van rolstoelgebruikers makkelijker te maken?
→ Welke obstakels komen rolstoelgebruikers tegen op onze locatie?
→ Wat kunnen wijzelf doen om het gemakkelijker te maken voor rolstoelgebruikers?
→ Hoeveel op 10 scoren we onze locatie op rolstoelvriendelijkheid?

De bevindingen kunnen eventueel genoteerd worden in een document dat aan de locatieverantwoordelijke bezorgd kan worden. Op die manier werken de juryleden mee aan een rolstoelvriendelijkere locatie!

4

VERDER LEZEN

Volgende boeken zijn gelinkt aan dit Leesjury-boek door hun onderwerp, thema, soort of genre. Je kan ze tippen aan je juryleden, zelf lezen en/of gebruiken bij volgende leesactiviteiten:

- Heartstopper / Alice Oseman (Van Goor, 2021) - LGBTQIA+ verhaal, schoolsetting, coming of age, graphic novel
<https://www.boekenzoeker.be/heartstopper>
- Gloei / Edward van de Vendel en Floor de Goede (Querido, 2020) - LGBTQIA+ verhalen, waargebeurd, poëzie
<https://www.boekenzoeker.be/gloei-interviews-en-gedichten>
- Op het einde gaan ze allebei dood / Adam Silvera (Clavis, 2018) - LGBTQIA+ verhaal, diversiteit, twee perspectieven
<https://www.boekenzoeker.be/op-het-einde-gaan-ze-allebei-dood>
- Imogen, obviously (Engels) / Becky Albertalli (Harper Fire, 2023) - coming of age, LHBTQIA+ verhaal, zoeken naar seksuele voorkeuren
https://bibliotheek.be/catalogus/becky-albertalli/imogen-obviously/boek/library-marc-vlacc_10508832?q=Imogen%2C%20obviously
- The Louis Ortega Survival Club (Engels) / Sonido Reyes (faber & Faber, 2024) - coming of age, schoolsetting, seksueel overschrijdend gedrag

Andere boeken van Hanne Eerdekens vind je op Boekenzoeker:

<https://www.boekenzoeker.be/boeken?tekst=auteur%3A%20Hanne%20Eerdekens>.

Volgende bronnen werden gebruikt bij 'Over de maker':

- <https://www.deleesjury.be>
- <https://www.auteurslezingen.be/hanne-eerdekens>
- <https://www.pelckmansuitgevers.be/de-zielenstorm>
- <https://www.instagram.com/hanne.eerdekens/>

5

EINDTERMEN

Met deze fiche kan je werken aan volgende eindtermen:

Finaliteit doorstroom

- Nederlands - 02.16: De leerlingen gaan in interactie over de relevantie van literaire teksten voor hun leefwereld, voor de samenleving waarin ze leven en voor de samenleving waarin de teksten ontstonden.
- Sociaal-relatieve competenties - 05.01: De leerlingen gaan respectvol en constructief met anderen in interactie rekening houdend met elkaars grenzen.
- Burgerschap - 07.02: De leerlingen reflecteren over het relationele, gelaagde en dynamische karakter van identiteit.
- Burgerschap - 07.03: De leerlingen lichten toe hoe verschillende vormen van diversiteit verrijkend en uitdagend zijn voor het samenleven.
- Burgerschap - 07.04: De leerlingen gaan geïnformeerd, beargumenteerd en constructief in dialoog over maatschappelijke thema's.

Finaliteit arbeidsmarkt

- Nederlands – 02.13: De leerlingen verwoorden de eigen beleving en interpretatie van literaire teksten.
- Sociaal-relatieve competenties – 05.01: De leerlingen gaan respectvol en constructief met anderen in interactie rekening houdend met elkaars grenzen.
- Burgerschap – 07.02: De leerlingen reflecteren over het relationele, gelaagde en dynamische karakter van identiteit.
- Burgerschap – 07.03: De leerlingen lichten toe hoe verschillende vormen van diversiteit verrijkend en uitdagend zijn voor het samenleven.
- Burgerschap – 07.04: De leerlingen gaan geïnformeerd, beargumenteerd en constructief in dialoog over maatschappelijke thema's.

Dubbele finaliteit

- Burgerschap – 07.02: De leerlingen reflecteren over het relationele, gelaagde en dynamische karakter van identiteit.
- Burgerschap – 07.03: De leerlingen lichten toe hoe verschillende vormen van diversiteit verrijkend en uitdagend zijn voor het samenleven.
- Burgerschap – 07.04: De leerlingen gaan geïnformeerd, beargumenteerd en constructief in dialoog over maatschappelijke thema's.
- Nederlands – 02.13: De leerlingen verwoorden de eigen beleving en interpretatie van literaire teksten.
- Sociaal-relatieve competenties – 05.01: De leerlingen gaan respectvol en constructief met anderen in interactie rekening houdend met elkaars grenzen.



Juryleden kunnen online op de boeken reageren. Zo ontstaat er nog meer interactie in de Leesjury-community! Ga naar www.deleesjury.be, klik op 'Lezen' en dan op de gewenste leeftijdsgroep en het boek in kwestie.

© Iedereen Leest en Sammie Stege, 2026
Vormgeving: Simon Bequoye

BIJLAGE 1

Stellingen voor stellingenspel

Ik las liever het perspectief van Linus.

Ik zou dit boek aanraden aan mensen van mijn leeftijd.

Er zitten herkenbare situaties in het boek.

Dit boek heeft mij iets geleerd.

Ik kan mezelf herkennen in een van de personages uit het boek.

De vormgeving geeft het boek een extra leeservaring.

Het boek heeft mij iets geleerd over seksuele oriëntatie en de uitdagingen die hiermee gepaard gaan.

Ik ken iemand met een andere seksuele voorkeur dan de mijne.

Ik kan verschillende soorten seksuele voorkeur benoemen en weet wat ze betekenen.

Ik kan me inbeelden dat Aster het moeilijk heeft met dat sommige mensen nog in de kast zitten.

Ik weet hoe ik iemand kan steunen in de zoektocht naar diens seksualiteit.

Ik vind dat er meer queer-literatuur moet zijn in België.

Ik heb zelf wel eens getwijfeld
over mijn seksuele voorkeur.

Ik heb respect voor iedere
seksuele voorkeur.

Ik voel me ongemakkelijk als ik
mensen van hetzelfde geslacht
zie kussen.

Ik vind de verschillende
benamingen en 'vakjes' waarin
seksuele voorkeur wordt
geduwd vervelend.

Ik zou meer van dit soort
boeken lezen om me te
verdiepen in seksuele
voorkeuren.

Ik vind dat de aandacht die
naar de queer-gemeenschap
gaat overdreven is.



Inspiratiefiche

door Catherine Verguts



Keerpunt : de hele wereld tegen Maximiliaan en omgekeerd!

Auteur: Goedele Ghijsen

Uitgever: Salto

Jaar van uitgave: 2025

Over de maker

Als klein meisje kroop Goedele Ghijsen (1974) in de appelboom om ongestoord te kunnen lezen. Omdat ze leefde van verhalen, werd ze leerkracht Nederlands. Tegenwoordig geeft ze creatief schrijven aan jongeren en aan volwassenen. Haar huis is geïsoleerd met boeken, maar er is één ding dat ze nog liever doet dan lezen: zelf schrijven.

Keerpunt is haar tweede coming-of-age-roman, na *Onderstroom*. Goedele Ghijsen weet heel wat lezers te raken met haar verhalen die blijven nazinderen. Ze schrijft toegankelijk voor jongeren die af en toe lezen, en verstoppt verschillende lagen in het verhaal waardoor ook veellezers geboeid raken door haar verhalen. Haar eerste boek voor tieners *Vluchtweg* kreeg een White Raven en werd genomineerd voor de Leesjury.

Korte inhoud

Sinds Max' ouders uit elkaar zijn, lijkt hij nergens nog echt thuis te horen. Na de zoveelste confrontatie met zijn moeder en stiefvader vlucht de zestienjarige Max het huis uit. Hij trekt naar de enige plek die hij kan bedenken: de boot van zijn zieke grootvader.

Max bekijkt de wereld als één groot spel: iedereen, van zijn ouders tot de havenmeester en de kassier, is een tegenstrever die hij moet 'verslaan'. Hij weigert te voldoen aan te hoge verwachtingen en sluit zich af.

Op de steiger leert hij Minne kennen, een meisje dat ook op een boot verblijft. Bij haar mag hij eindelijk zijn wie hij is, zonder dat er iets van hem wordt verwacht. Toch blijft Max wantrouwig. Hij is zo in zijn eigen problemen verzonken dat hij niet eens vraagt waarom Minne daar eigenlijk woont en hij negeert haar waarschuwingen om meer rekening te houden met de buitenwereld. En dan vindt hij een klein, angstig meisje in een vogelkijkhut. Ze lijkt zijn hulp nodig te hebben. Hij herkent zich in haar angst en boosheid. Maar Max komt hierdoor nog meer klem te zitten, tot hij moet toegeven dat hij hulp nodig heeft.

Doelgericht in interactie met de inspiratiefiche

Kinderen en jongeren die meedoen met de Leesjury lezen bewust en actief. Sommigen doen dit tijdens hun vrije tijd in de bibliotheek, thuis of via de school. Jij als begeleider helpt hen daarbij. Door met hen in interactie te gaan, doe je hen als lezer groeien in hun literaire competenties.



Daarbij komen vier aspecten aan bod: juryleden beleven, interpreteren, analyseren en beoordelen de Leesjury-boeken.

De inspiratiefiches van de Leesjury bieden jou als begeleider houvast. Ze nodigen je uit om met gerichte vragen en opdrachten te werken. Zo help je de leeservaring van je juryleden te verrijken en verdiepen. Je leest er meer over op <https://www.deleesjury.be/doelgericht-interactie-met-de-inspiratiefiches>.

Deze fiches zijn opgemaakt voor elke Leesjury-begeleider, in de bib of op school. Sta je voor de klas? Elke fiche is gelinkt aan enkele minimumdoelen en eindtermen van het Vlaamse onderwijs. Op het einde van deze inspiratiefiche vind je de gelinkte minimumdoelen of eindtermen.

1

VOOR HET LEZEN

- Wat vertelt de titel “Keerpunt” over het boek? Kan je op basis daarvan een voorspelling maken over de inhoud?
- Wat vertelt de cover je over waar het boek over zou kunnen gaan? Wat spreekt je aan of juist niet aan in deze cover, en waarom? In hoeverre zou deze cover je overtuigen om het boek te lezen en wat zorgt daar wel / niet voor?
- Bekijk de achterflap van het boek. Welke elementen staan erop? (korte inhoud die je in de tekst wil trekken, positieve quotes van lezers, een korte beschrijving van het kernthema) In hoeverre zou deze achterflap je overtuigen om het boek te lezen en wat zorgt daar wel / niet voor?
- Lees dit fragment uit het boek (p.64). Kan je op basis hiervan voorspellen waar het verhaal over zal gaan? Wat kan je uit dit fragment afleiden over het personage? (het suggereert een verhaal over overleven en ontsnappen (verstoppen en vluchten), er is sprake van stiekem handelen als we in een spel of een avontuur: wachten tot het donker is, een deurcode “kraken”, een havenmeester vermijden die een “test” zou kunnen afnemen, het personage plant zijn volgende stappen en test het zijn “nieuwe vaardigheden” uit)

“Uiteindelijk zweet ik geen ijsgekoeld zoutwater meer en lukt het me om in blokken van enkele uren te slapen. Stilaan krijg ik weer lucht zonder de snijdende pijn. Het lukt me om in muizenhapjes het laatste stukje Twix op te eten en ik wankel naar het toilet. [...] Dan wacht ik tot de schemering valt. Mijn krachtveld is nog niet sterk genoeg om de test van de havenmeester te doorstaan. De zonsondergang is het moment om mijn nieuwe vaardigheden uit te testen. Het verlaten van de boot lukt steeds beter, ook al sta ik nog wankel op mijn benen. Alleen moet ik dadelijk wel de code van de deur van het sanitair zien te kraken. Vandaag moet ik niet om het hol van de leeuw heen, maar recht tot in zijn muil.”

2

TIJDENS HET LEZEN

- Toets tijdens het lezen je verwachtingen op basis van titel, cover en flaptekst af. Klopten jouw verwachtingen? Toets ook je voorspellingen op basis van het fragment af.
- Geef de juryleden een bepaald personage om op te focussen tijdens het lezen.
 - Max
 - Moeder en manager
 - Vader
 - Opa
 - Minne
- Denk tijdens het lezen voor dat personage na over de volgende vragen:
 - Wie ben je? Hoe kan je jezelf omschrijven?
 - Wat wil je?
 - Wat heb je goed gedaan in relatie tot Max?
 - Wat had je anders kunnen aanpakken?
 - Hoe ben je gegroeid doorheen het verhaal?
- In het boek komen veel vergelijkingen met vogels voor. Duid die aan en denk na over de betekenis van die vergelijkingen.

3

NA HET LEZEN

Introductie

Goede Ghijsen schrijft: "Ik wil graag verhalen schrijven voor jongeren die niet houden van dikke boeken. Het boek moet leesbaar zijn, maar wel gelaagd."

- Vind je dat ze daarin geslaagd is? (aan de oppervlakte is het een spannend verhaal van politie (Scotland Yard) en boef (Mister X), maar eronder zitten veel thema's (zie onder))
- Wat kunnen volwassenen (meneertjes altijd-overtuigd-van-hun-eigen-gelijk en mevrouwtjes luister-eens-naar-iemand-die-het-kan, p.7) leren als ze 'Keerpunt' zouden lezen?
- Aan wie zou je het boek aanraden en waarom?

Voorspellingen aftoetsen (titel, cover, flaptekst)

- Kijk naar de symbolen die op de cover staan. Kan je hiermee het verhaal reconstrueren?
 - Begin
 - Steelt geld van moeder en de manager
 - Gaat sleutel halen bij zijn opa
 - Neemt de trein naar Brussel
 - Gaat kleren kopen in vintage winkel in Brussel

- Neemt opnieuw de trein naar zee
 - Gaat eten kopen
 - Gaat naar de boot van zijn opa
 - Schrijft in het logboek van zijn opa
 - Leert Minne kennen in de douches van de gaven
 - Minne leert hem naar vogels te kijken / Hij vindt Zaya in de vogelkijkhut
 - Hij neemt Zaya mee naar de camping
 - Eten?
 - Hij mag opnieuw beginnen
- Welke andere covers / beelden kan je bedenken voor het boek?
- Wat was het echte 'Keerpunt' voor Max? (Zaya wordt ziek en hij moet hulp vragen, beseft dat er anderen zijn om ook rekening mee te houden) Waarom zou de auteur deze titel gekozen hebben? Vind je de titel goed gekozen? (bij het zeilen heb je een keerpunt, waardoor je terugkeert naar een veilige haven, p.171) Kan je andere titels voor het boek bedenken?
- Op welke manier zijn je voorspellingen uit de fase 'voor het lezen' wel of niet uitgekomen? Werden je verwachtingen ingelost?

Introductievragen personages

- Wie was je lievelingspersonage uit het boek? Welk personage begrijp jij het best? Waarom?
- Wie heeft Max het meest beïnvloed, positief of negatief?
- Is Max zelf ook schuldig aan zijn situatie?
- Minne en Max vergelijken zichzelf met verschillende vogels. Welke vergelijkingen had je gevonden tijdens het lezen? Welke vergelijking vind jij het best passen bij hen?

Slechtvalk	slaat anderen uit de lucht (p.80)
Ganzen	helpen elkaar door om beurt het gevecht met de wind aan te gaan (p. 101) moet na een winter in het zuiden terug naar huis vliegen (p.160)
Een lonely bird	Eenzaat (p.102)
	Een vogel die uit het nest werd geduwd (p.124)
Koekoek	ik heb niet eens een eigen nest en zadel anderen op met de gevolgen van het kind dat ik wil redden (p.159)

- Wat zou er gebeuren na afloop van het boek? Hoe groeit Max verder? Wat zou hij gaan studeren? Hoe zou zijn band met zijn ouders veranderen?

Uitdieping personages

- Op basis van de voorbereiding maak je groepjes per personage. Eerst bespreken de groepjes samen wat ze gevonden hebben. Geef dan de opdracht om hun personage voor te stellen vanuit een ik-perspectief. Laat hen beginnen met: "Ik deed wat ik deed omdat..." Vraag hen om voorbeelden uit het boek te gebruiken. (antwoorden: zie bijlage 1)

Daarna mogen de anderen vragen stellen, alsof de personages zich moeten verantwoorden, bv.:

- Wist jij wat je met Max deed?
- Waarom koos jij daarvoor?
- Wat voel jij als je aan Max denkt?
- Enkele mogelijke vervolgvragen:
 - Max: Is weglopen een oplossing of uitstel?
 - Moeder en manager: Wisten jullie wat jullie verwachtingen met Max deden?
 - Opa: Is je manier van helpen altijd goed? (er zit ook iets passiefs in zijn rol)
 - Opa: Waarom gaf jij Max de ruimte die niemand anders hem gaf? (ervaring, leeftijd, ...)
 - Minne: Is jouw aanpak altijd respectvol voor Max? (ze is soms ook overweldigend)

Coming-of-age

Keerpunt is een typisch coming-of-age verhaal, een verhaal waarin een personage iets leert omdat die met uitdagingen van het opgroeien wordt geconfronteerd. Dit zijn typische onderdelen van zo'n verhaal. Kan je de verschillende delen hiervan ook toepassen op *Keerpunt*? (invulblaadje en antwoorden: zie bijlage 2)

Stijl

- Wat is je opgevallen aan de schrijfstijl? Wat vond je van die schrijfstijl?
 - korte hoofdstukken zorgen voor veel vaart in het verhaal
 - tellen van de hoofdstukken als in een computerspel
 - de lijstjes lezen snel en makkelijk en geven veel inzicht in de manier waarop Max naar de wereld kijkt – alsof hij probeert te categoriseren, zijn gedachten warrig van het ene onderwerp naar het andere
- Er zit veel beeldspraak in de tekst. Was je dat opgevallen tijdens het lezen? Kijk naar de lijst met voorbeelden van beeldspraak uit het boek (zie bijlage 3). Wat zijn je drie favoriete zinnen en waarom?
- Kan je verschillende vormen van beeldspraak herkennen? (je kan de uitleg en voorbeelden uit bijlage 4 gebruiken als introductie; antwoorden: zie bijlage 5)

Creatieve verwerking

Lijstjes



Materiaal

- papier
- schrijfgereif

Max maakt graag lijstjes. Kunnen de juryleden ook lijstjes schrijven, net zoals Max?

- Denk aan een herinnering. Maak een lijstje van dingen die je je daarover herinnert (eventueel vanuit zintuiglijke kenmerken als wat zie / hoor / proef / smaak / ruik / voel je?)
- Welke vragen spoken 's nachts door jouw hoofd? (p.63)

4

VERDER LEZEN

Volgende boeken zijn gelinkt aan dit Leesjury-boek door hun onderwerp, thema, soort of genre. Je kan ze tippen aan je juryleden, zelf lezen en/of gebruiken bij volgende leesactiviteiten:

- Voor als je stuk bent / Schiavone Simson (Pepper Books, 2020) (gedichtenbundel voor iedereen die zich af en toe gebroken voelt)
<https://www.boekenzoeker.be/voor-als-je-stuk-bent>
- Een jaar voor mij alleen / Elin Meijnen (Leopold, 2026) (zoektocht alleen op reis waarin je jezelf beter leert begrijpen)
<https://www.boekenzoeker.be/een-jaar-voor-mij-alleen>
- EHBO ouders uit elkaar : een gidsend woordenboek / Marijke Umans, Jorinde Mahieu (ill.) (De Eenhoorn, 2023) (non-fictieboek over gescheiden ouders)
<https://www.boekenzoeker.be/ehbo-ouders-uit-elkaar-een-gidsend-woordenboek>

Andere boeken van Goedele Ghijsen vind je op Boekenzoeker:

<https://www.boekenzoeker.be/boeken?tekst=auteur%3A%20Goedele%20Ghijsen>.

Volgende bronnen werden gebruikt bij 'Over de maker':

- <https://ghijsen.be/>

5

EINDTERMEN

Met deze fiche kan je werken aan volgende eindtermen:

Finaliteit doorstroom

- Nederlands – 02.04: De leerlingen nemen notities bij het lezen en beluisteren van teksten.
- Nederlands – 02.07: De leerlingen drukken zich creatief uit met taal.
- Nederlands – 02.15: De leerlingen analyseren hoe in literaire teksten betekenissen worden gecreëerd met narratieve, poëtische en theatrale structuren en technieken.
- Burgerschap – 07.02: De leerlingen reflecteren over het relationele, gelaagde en dynamische karakter van identiteit.

Finaliteit arbeidsmarkt

- Nederlands – 02.04: De leerlingen nemen notities bij het lezen en beluisteren van teksten.
- Nederlands – 02.06: De leerlingen drukken zich creatief uit met taal.
- Burgerschap – 07.02: De leerlingen reflecteren over het relationele, gelaagde en dynamische karakter van identiteit.

Dubbele finaliteit

- Nederlands – 02.04: De leerlingen nemen notities bij het lezen en beluisteren van teksten.
- Nederlands – 02.06: De leerlingen drukken zich creatief uit met taal.
- Burgerschap – 07.02: De leerlingen reflecteren over het relationele, gelaagde en dynamische karakter van identiteit.



Juryleden kunnen online op de boeken reageren. Zo ontstaat er nog meer interactie in de Leesjury-community! Ga naar www.deleesjury.be, klik op 'Lezen' en dan op de gewenste leeftijdsgroep en het boek in kwestie.

© Iedereen Leest en Catherine Verguts, 2026
Vormgeving: Simon Bequoye

BIJLAGE 1

MAX	
Wie ben ik?	<i>Ik ben een zestienjarige jongen die het gevoel heeft dat niemand me ziet zoals ik echt ben. Ik overleef op chips en choco en trek me liever terug dan dat ik vecht.</i>
Wat wil ik?	<i>Ik wil met rust gelaten worden. Ik wil bewijzen dat ik mijn eigen keuzes kan maken, zonder dat mijn moeder of stiefvader alles bepalen. Ik ben op zoek naar een plek om mezelf te kunnen zijn. Ik ben ook op zoek naar verbinding.</i>
Wat deed ik goed?	<i>Ik neem de sleutel van opa's boot en stap op de trein – zonder te zeggen waar ik naartoe ga. Dat is mijn vraag om gezien te worden, om mezelf te mogen zijn.</i>
Wat had ik anders kunnen doen?	<i>Ik had eerder kunnen praten met mijn vader of opa, in plaats van weg te lopen. Ik had mijn moeder kunnen confronteren met hoe haar woorden mij pijn doen.</i>

MOEDER & 'de manager'	
Wie ben ik?	<i>Wij zijn de volwassenen thuis. Moeder heeft alles gedaan om het gezin bij elkaar te houden, ook na de scheiding. De manager probeert orde en structuur te brengen.</i>
Wat wil ik?	<i>Wij willen het beste voor Max: goede resultaten, een toekomst, verantwoordelijkheidsbesef.</i>
Wat deed ik goed?	<i>We bedoelen het goed. We proberen Max dingen bij te brengen voor de toekomst.</i>
Wat had ik anders kunnen doen?	<i>We sturen Max naar zijn kamer als hij niet meegaat in onze verwachtingen. Dat lijkt logisch, maar het isoleert hem verder. Wij leggen druk op Max zonder het door te hebben. Onze verwachtingen klinken voor ons als zorg, maar voelen voor hem als afwijzing. Stiefvader had kunnen vragen wat Max nodig heeft, in plaats van enkel te zeggen wat hij verwacht. Moeder had Max vaker apart kunnen nemen om echt te luisteren, zonder oordeel.</i>

OPA	
Wie ben ik?	<i>Ik houd onvoorwaardelijk van Max, niet op basis van cijfers of prestaties.</i>
Wat wil ik?	<i>Ik wil dat Max zichzelf vindt, op zijn eigen tempo</i>
Wat deed ik goed?	<i>Ik verraad Max niet. Ik vertrouw hem zonder voorwaarden. Ik probeerde contact te maken zonder Max te forceren. Ik ben de enige die Max letterlijk een uitweg geeft zonder er iets voor terug te vragen.</i>

Wat had ik anders kunnen doen?	<i>Ik had misschien eerder kunnen ingrijpen in de sfeer thuis. Ik had Max kunnen aanmoedigen om toch ook met zijn moeder te praten, niet enkel weg te lopen.</i>
--------------------------------	--

MINNE

Wie ben ik?	<i>Ik ben een meisje dat ook op een boot woont. Ik ben excentriek, openhartig en niet bang om te zeggen wat ik denk. Ik heb ook mijn eigen problemen, maar ik verstop ze minder dan Max dat doet.</i>
Wat wil ik?	<i>Ik wil échte verbinding. Geen oppervlakkig gepraat. Ik ben nieuwsgierig naar Max. Hij is anders dan de mensen die ik ken.</i>
Wat deed ik goed?	<i>Ik ga de kajuit in bij Max zonder te vragen of hij dat wil. Dat is brutaal, maar dat had hij ook nodig om gezien te worden. Ik geef hem geen kans om zich te verstoppen. Ik luisterde naar het verhaal van Max, onvoorwaardelijk.</i>
Wat had ik anders kunnen doen?	<i>Ik had misschien wat meer geduld kunnen hebben met Max' geslotenheid. Misschien had ik eerder hulp kunnen inroepen om Max te helpen.</i>

BIJLAGE 2

fase	algemeen	In “Keerpunt”
Status quo	Het personage wordt geconfronteerd met groeipijnen.	
De katalysator / motorisch moment	Er gebeurt iets dat het verhaal in beweging zet.	
De worsteling	De hoofdpersoon vermijdt de pijn en probeert het probleem op een verkeerde manier op te lossen. Hij maakt fouten, rebelleert en stelt overtuigingen in vraag.	
De helper	Iemand helpt de hoofdpersoon op weg om tot inzicht te komen.	
De climax	Een beproeving waarin het personage zijn kinderlijke onvolwassenheid of naïviteit definitief verliest.	
Het resultaat	Het personage komt moreel en psychologisch sterker, volwassener en zelfbewuster uit de strijd. Het personage beseft dat hij moet veranderen, niet de wereld om zich heen.	

fase	algemeen	In “Keerpunt”
Status quo	Het personage wordt geconfronteerd met groeipijnen.	Max ervaart de klassieke tienerfrustratie: hij vindt dat niemand naar hem luistert en weigert in een 'mal' geduwd te worden. Tegelijkertijd luistert hij zelf in het begin van het verhaal hij naar niemand. Hij weigert de nieuwe gezinssituatie te aanvaarden. Hij noemt bv. de nieuwe partner van zijn moeder consequent 'de manager'. Max worstelt intens met zijn zelfbeeld versus zijn imago. Hij vraagt zich voortdurend af wie hij echt is, maar is doodsbang voor het label dat de buitenwereld op hem plakt (crimineel, lafaard, idioot).
De katalysator / motorisch moment	Er gebeurt iets dat het verhaal in beweging zet.	De opstapeling van gebeurtenissen doorbreekt de status quo: de nasleep van de scheiding, met koorts naar school gaan, een slecht rapport en als absolute dieptepunt en startschot van de plot: een politieagent die plotseling in Max' kamer staat. Dit dwingt hem om in actie te komen (fight or flight).

De worsteling	De hoofdpersoon vermijdt de pijn en probeert het probleem op een verkeerde manier op te lossen. Hij maakt fouten, rebelleert en stelt overtuigingen in vraag.	In de winkel van de kledij wordt het thema al aangehaald: p.42 "Sommige mensen hebben een omweg nodig om te worden wie ze zijn" Met zijn lange lijf komt Max op de mini boot terecht: hij past letterlijk niet in de mal waar zijn moeder hem wil instoppen Zijn blikveld vernauwt. Max vervalt in een ongenueanceerd zwart-witdenken waarin alles een achtervolging wordt en iedereen 'goed of fout' is.
De helper	Iemand helpt de hoofdpersoon op weg om tot inzicht te komen.	Opa door hem te vertrouwen, niet aan te dringen. Minne is een mentor in het verhaal door naar hem te luisteren en door hem te laten inzien dat hij moet kijken naar andere perspectieven, letterlijk stil te zijn en anderen de ruimte te geven. Minne vraagt hem om stil te staan bij anderen die zich zorgen maken "Je moet je afwenden van de lelijke kant, anders hou je het niet vol" "Elke mens heeft zijn zootje, je kan er niet van wegllopen"
De climax	Een beproeving waarin het personage zijn kinderlijke onvolwassenheid of naïviteit definitief verliest.	Zaya wordt steeds zieker. Zijn vluchtgedrag bereikt hier een psychologisch breekpunt. p. 160: "Hoe verder ik wegvlucht van die keuzes, hoe verder ik van mezelf verwijderd geraak." Max verliest zijn egocentrische blik wanneer hij inziet dat zijn eigen verlangens soms ondergeschikt zijn. Hij realiseert zich dat Zaya gebaat is met rust en afstand, en dat dit niet kan zonder haar ouders.
Het resultaat	Het personage komt moreel en psychologisch sterker, volwassener en zelfbewuster uit de strijd. Het personage beseft dat hij moet veranderen, niet de wereld om zich heen.	Max' blik is verruimd. Hij kijkt niet langer puur als gefrustreerd kind naar zijn omgeving: op het einde begrijpt hij eindelijk waarom zijn mama zo hard werkt. Door zijn ruzie met Minne over Zaya krijgt hij een spiegel voorgehouden: hij ziet in dat acties van volwassenen (hoe pijnlijk ook) soms voortkomen uit de beste bedoelingen en pure bezorgdheid. Hij accepteert dat fouten maken mag en dat je altijd opnieuw mag beginnen. Dit markeert zijn transformatie van een opstandige puber naar een zelfbewuste jonge volwassene. p. 171: "Opa leerde me dat je bij het zeilen altijd een keerpunt hebt, het punt waarop je terugkeert naar de haven. En zelfs als je in een wedstrijd als laatste de haven bereikt, heb je niet helemaal verloren, je hebt gewoon heel wat geleerd onderweg."

BIJLAGE 3

“Grijze pakken wolken spelen tikkertje in de lucht.

p. 76

“Ze had na zestien jaar gezelschap van het weekdier dat mijn vader was (haar woorden!) nood aan een vent met een ruggengraat.

p. 8

De deur schuurt als een oude gocart.

p. 101

“Ik heb geen gewone nachtmerries waarin je nog een verhaallijn kunt ontdekken, maar val van het ene beeld in het andere alsof in een bioscoop voortdurend van de ene naar de andere zaal wordt gekatapulteerd.

p. 64

“Minne grijnst alsof ze de loterij won en huppelt voor me de kajuit uit.

p. 76

“Ze behandelen me alsof ik een gek ben die met zijn machinegeweer door de stad kuierde.

p. 164

“Al mijn spieren schreeuwen moord en brand.

p. 45

“Naast de deur lacht een zwart kastje waar je een badge tegen moet houden me uit.

p. 65

De eerste uren slaap ik als een luiaard met een burn-out.

p. 49

“Een klein meisje van een jaar of acht, met ogen als de Zwarte Zee, staart me aan met de armen om haar opgetrokken knieën heen geslagen.

p. 102

“Opa en oma die voor me supporterden alsof ik de Grand Prix won.

p. 45

“Mijn kop loopt als een oude laptop vast en gaat niet uit.

p. 151

BIJLAGE 4

Vergelijking Signaalwoord: 'als', 'alsof', 'zoals'	Twee dingen worden met elkaar vergeleken via een signaalwoord. Het ene is niet het andere, maar lijkt erop. Voorbeeld: Haar stem die de hoogte ingaat, is als een oranje knipperlicht (p.5)
Metafoor Signaalwoord: (geen signaalwoord)	Twee dingen worden gelijkgesteld zonder signaalwoord. Het ene <i>is</i> het andere. Voorbeeld: Vandaag moet ik niet om het hol van de leeuw heen, maar recht tot in zijn muil. (p.64)
Personificatie Signaalwoord: werkwoord van menselijke handeling	Een niet-menselijk ding krijgt menselijke eigenschappen, gevoelens of gedrag. Voorbeeld: Het schijnsel van de lamp danst op en neer. (p.49)

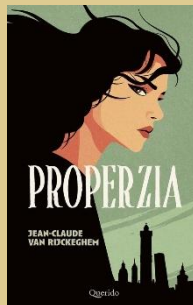
BIJLAGE 5

Citaat	Antwoord
Het weekdier dat mijn vader was ... een vent met een ruggengraat.	Metafoor
Al mijn spieren schreeuwen moord en brand.	Personificatie
Opa en oma die voor me supporterden alsof ik de Grand Prix won.	Vergelijking
De eerste uren slaap ik als een luiaard met een burn-out.	Vergelijking
Minne grijnst alsof ze de loterij won.	Vergelijking
Grijze pakken wolken spelen tikkertje in de lucht.	Personificatie
Een klein meisje ... met ogen als de Zwarte Zee.	Vergelijking
De deur schuurt als een oude gocart.	Vergelijking
Mijn kop loopt als een oude laptop vast en gaat niet uit.	Vergelijking
Ze behandelen me alsof ik een gek ben die met zijn machinegeweer door de stad kuierde.	Vergelijking
Ik val van het ene beeld in het andere alsof in een bioscoop van zaal naar zaal gekatapulteerd.	Vergelijking
Naast de deur lacht een zwart kastje me uit.	Personificatie



Inspiratiefiche

door Sammie Stege



Properzia

Auteur: Jean-Claude van Rijckeghem

Uitgever: Querido

Jaar van uitgave: 2025

Over de maker

Jean-Claude Van Rijckeghem is een voorbeeld van wat ze een manusje-van-alles noemen. Hij is schrijver van jeugdboeken, filmscenario's, stripverhalen en tv-series. Als afgestudeerd vertaler Frans/Engels is hij al vanaf zijn studies bezig met schrijven en hij vond zijn inspiratie eerst in de filmindustrie. In zijn jongerenromans staan vaak sterke vrouwelijke personages uit de geschiedenis centraal. In het interview over welke 5 boeken zijn leven hebben gestuurd of zijn werk hebben beïnvloed komen onder meer Asterix en Obelix, Hamlet en schrijfster Thea Beckman terug. Kortom: als schrijver en geschiedenisfanaat brengt Van Rijckeghem zijn passies graag over in de vorm van historische jongerenromans. Eerder verschenen van zijn hand al onder meer *Onheilsdochter* en *Ijzerkop*.

Korte inhoud

Properzia de' Rossi is een vrouw in de zestiende eeuw, maar daar is ze eigenlijk helemaal niet voor gemaakt. Ze is koppig, wil haar eigen ding doen en heeft een voorliefde voor kunst. Ze gaat vermomd als jongen mee om haar dromen na te jagen. Ze maakt zo fresco's in kerken, trouwt met Diego (een piraat/huurling/soldaat), komt in het klooster en gaat zelfs in de leer bij de grote Michelangelo. Als vrouw bewijst ze steeds maar weer dat ook zij in staat is tot grootsheid, hoewel de wereld misschien nog niet klaar is om dat te geloven. Met de ondersteuning van haar zus Beatrice, haar tantes en haar vrienden (Lucas, Zandman en Giacomo) ontwikkelt ze zich als kunstenares en vrouw in Bologna. Uiteindelijk krijgt ze een grote opdracht en verkiest ze haar passie voor kunst boven haar liefde voor Lucas. Het verhaal eindigt met Lucas die een pit van Properzia ontvangt nadat ze is overleden in Italië.

Doelgericht in interactie met de inspiratiefiche

Kinderen en jongeren die meedoen met de Leesjury lezen bewust en actief. Sommigen doen dit tijdens hun vrije tijd in de bibliotheek, thuis of via de school. Jij als begeleider helpt hen daarbij. Door met hen in interactie te gaan, doe je hen als lezer groeien in hun literaire competenties. Daarbij komen vier aspecten aan bod: juryleden beleven, interpreteren, analyseren en beoordelen de Leesjury-boeken.

De inspiratiefiches van de Leesjury bieden jou als begeleider houvast. Ze nodigen je uit om met gerichte vragen en opdrachten te werken. Zo help je de leeservaring van je juryleden te verrijken



en verdiepen. Je leest er meer over op <https://www.deleesjury.be/doelgericht-interactie-met-de-inspiratiefiches>.

Deze fiches zijn opgemaakt voor elke Leesjury-begeleider, in de bib of op school. Sta je voor de klas? Elke fiche is gelinkt aan enkele minimumdoelen en eindtermen van het Vlaamse onderwijs. Op het einde van deze inspiratiefiche vind je de gelinkte minimumdoelen of eindtermen.

1

VOOR HET LEZEN

- Ken je Properzia de' Rossi? Weet je wie dit is? (Ze is een Italiaanse kunstenares uit de 16e eeuw in Bologna.)
- Wat zegt de blik van het personage op de voorkant je? Hoe denk je dat ze is?
- Dit boek is een historische roman. Is dit een genre dat je aanspreekt?
- Heb je al eerder historische romans gelezen? Waarover gingen die?
- Is een historische roman waargebeurd? (Vaak spelen historische romans zich af in een historische setting die echt had kunnen zijn. Zo worden bijvoorbeeld gebouwen, klederdracht, bepaalde rituelen en handelingen historisch accuraat weergegeven. Het plot is vaak (deels) verzonnen en ook de hoofdpersonages kunnen (deels) verzonnen zijn. Het is dus fictie.)

2

TIJDENS HET LEZEN

- Zijn er namen van personages die een belletje doen rinkelen? Schrijf enkele personages op en zoek deze namen online op. Hebben ze echt bestaan? En zo ja, wat deden ze? 'Kloppen' ze met de personages in het verhaal?
- Teken op een afgedrukt kopie van de kaart die je vooraan in het boek vindt de route die Properzia aflegt. Gebruik nummertjes om haar reizen aan te duiden. Hoe lang doet ze over iedere reis? Zoek ook op hoe lang je daar vandaag de dag met de auto over zou doen.
- Hoeveel tijd verstrijkt er tijdens het verhaal? En op welke manier geeft de schrijver dit aan? Probeer eens bij te houden hoeveel tijd er verstrijkt tijdens het hele verhaal.

Cover en vormgeving

- Wie zie je op de voorkant? Is dit hoe je ze had ingebeeld? (Properzia, ze komt overeen met de beschrijving uit het boek)
- Welke andere elementen uit het verhaal zie je op de cover? (De scheve torens van haar geboortestad, Bologna)
- Aan de binnenkant van het boek staat een kaart. Gebruik je deze ooit als je leest? Vind je dit een toevoeging aan het verhaal? Waarom wel/niet?
- Het verhaal begint met een citaat: “Daarom antwoorde ze haar [...] met vaste stem.” van Giovanni Boccaccio. Wat heeft dit citaat met het verhaal te maken? (De Decamerone is een verhalenbundel uit 1349-1360 gemaakt in Italië. Dit fragment gaat over een vrouw die sterk opkomt tegen haar vader, iets wat Properzia doorheen het verhaal ook doet. Het citaat is dus zowel een link met het hoofdpersonage, als met het land waar het verhaal zich afspeelt, als met het thema kunst).

Personages

- Properzia de’ Rossi: Het hoofdpersonage en de dochter van een notaris. Ze is niet op haar mond gevallen en durft tegen haar vader in te gaan. Door een ongeluk krijgt ze een longontsteking en woont ze tijdelijk bij haar tante Helena. Hier leert ze haar liefde voor beeldhouwen en kunst en later trekt ze samen met haar vrienden rond om fresco’s te schilderen. Ze gaat in de leer bij Michelangelo en krijgt uiteindelijk de opdracht om een beeld voor de paus te maken. Ze is koppig, spraakzaam, komt op voor zichzelf en haar kwaliteiten en kiest uiteindelijk haar eigen geluk boven de liefde. Ze lijkt ook heel erg op haar overleden moeder.
- Beatrice de’ Rossi: De tweelingzus van Properzia. Zij wordt gezien als de ‘perfecte’ dochter zowel qua uiterlijk als qua karakter. Ze trouwt met Asdrubale maar als Properzia de familie tot schande brengt, wil hij het huwelijk verbreken. Properzia overtuigt hem bij haar zus te blijven en uiteindelijk wordt Beatrice zwanger. Ze verhuist met Asdrubale naar Modena en bevalt daar van haar zoontje Prosperus, vernoemd naar haar zus.
- Diego Malvezzi: De jongen waarmee Properzia trouwt, maar die uiteindelijk een slechte man blijkt te zijn. Hij is als jongen verkocht aan een zeeman en komt uiteindelijk terecht bij de Malvezzi’s. Hij werkt zich op tot hij in het leger van de paus zit. Hij komt Properzia meerdere malen halen en wil haar pijn doen, maar ze weten dit steeds te voorkomen.
- Lucas Horenbout: Hij is een Vlaamse jongen die bij een Italiaanse meester in dienst is. Properzia kust hem en wordt verliefd op hem. Hij beschermt haar tegen Diego en geeft haar de kans te helpen bij de fresco’s. Hij inspireert Properzia en oefent samen met haar portretten tekenen. Hij wil uiteindelijk met haar trouwen en haar mee naar de Nederlanden nemen, maar Properzia kiest voor haar eigen carrière en besluit in Italië te blijven.
- Giacomo en Zandmand: Ze zijn beide hulpjes (Giacomo is zelfs de zoon) van de kunstenaar Francia en vrienden van Lucas. Zandmand bereidt het pleisterwerk voor waarop

de fresco's geschilderd worden. Giacomo schildert de fresco's samen met Lucas en uiteindelijk met Properzia. Hoewel ze eerst niet zo gesteld zijn op het meisje, worden ze uiteindelijk allemaal vrienden.

- Properzia wordt gezien als het 'mislukte' deel van de tweeling, hoewel ze heel erg op haar moeder lijkt. Welke invloed denk je dat dit op het meisje heeft? (Ze wordt kleingehouden door haar vader en dienstmeid. Ze wil trouwen omdat dat van haar verwacht wordt. Als ze ziek is, wordt de medische hulp van de arts boven dat van apotheker Simonetta geplaatst, terwijl Properzia zelf meer gelooft in Simonetta. Ze verbergt haar echte persoonlijkheid ten opzichte van haar familie.)
- Welke personages zorgen voor persoonlijke groei bij Properzia? Op welke manier doen ze dat? (Helena leert haar dat ze als vrouw op beide benen kan staan en kunst haar passie is, Simonetta leert haar dat ze sterk moet zijn, ook als dat lastig is. Beatrice leert haar dat haar eigen familie van haar houdt zoals ze is, Michelangelo leert haar geloven in haar eigen kunnen, de drie jongens leren haar dat ze capabel genoeg is om kunstenaar te worden, Renata leert haar dat ze haar eigen keuzes mag maken en de gevolgen daarvan moet dragen. Dit zorgt ervoor dat Properzia groeit tot de persoon die ze is.)
- Waarom wil Properzia zo graag trouwen? (In die tijd was het normaal om te trouwen rond je 15e. Properzia wilde heel graag haar eigen contract opstellen omdat ze op die manier inspraak had in wat er met haar gebeurde. Aan het einde van het verhaal verkiest ze echter haar toekomst als kunstenaar boven het huwelijk, wat nogmaals bevestigt dat ze een grote persoonlijke groei heeft doorgemaakt.)
- Welk personage vond je het interessantste om te volgen en waarom?

Tijd

- Hoeveel tijd verstrijkt er in totaal in het hele verhaal? (We beginnen het verhaal in 1505 en eindigen in 1530. Het verhaal gaat over het 'volwassenen' leven van Properzia en dit duurt ongeveer 25 jaar. Het werkelijke verhaal eindigt ongeveer rond 1507. In totaal verstrijkt er zo'n 2 jaar (we beginnen ergens begin 1505 en eindigen in de herfst van 1507)).
- Hoe weet je welke sprongen er in de tijd worden gemaakt? Kun je hier voorbeelden van geven? (De schrijver beschrijft de sprongen 'enkele maanden', 'aan het begin van de herfst', 'enkele weken', etc. Zo wordt het voor de lezer duidelijk dat er wat tijd is gepasseerd).
- Heel het verhaal speelt zich af in het Italië van de jaren 1500. Vind je dat de schrijver goed schetst hoe die wereld eruitziet? Hoe doet de schrijver dit? (De schrijver beschrijft in detail hoe het dagelijkse leven in de stad eraan toe gaat (het naar de kerk gaan, de werklieden die naar het werk gaan, de klederdracht, etc). Hij beschrijft ook welke zaken routine zijn en laat deze meerdere keren terugkomen. Er wordt veel aan wereldschepping gedaan en door hier voldoende aandacht aan te geven, kunnen wij als lezer ons goed voorstellen hoe de wereld eruitziet.)

Creatieve verwerking

Vrouwenrechten doorheen de tijd



Materiaal

- tijdlijn en gebeurtenissen (zie bijlage 1)
- scherm of laptop met internetverbinding

In het boek spelen vrouwenrechten (en eerder een tekort daaraan) een grote rol. Properzia gaat tegen wat men van een vrouw verwacht in en doet dingen die voor die tijd revolutionair zijn. Onderstaande opdracht gaat over de veranderende rol van de vrouw doorheen de geschiedenis.

1. Bespreek met de lezers vrouwenrechten en de rol van de vrouw aan de hand van onderstaande vragen.
 - Denk je dat mannen en vrouwen gelijke rechten hebben in België? Waarom?
 - Hoe zit dit in de rest van de wereld?
 - Welke rol hebben vrouwen meestal opgenomen in de geschiedenis? (De rol van huisvrouw en moeder. Zorgen voor het huishouden en voor de kinderen was de voornaamste taak van een vrouw.)
 - Welke rechten hebben de vrouwen in het boek? Wat mogen ze wel en niet?
2. Geef de tijdlijn aan de lezers, samen met de kaartjes. De opdracht is als volgt: zet de gebeurtenissen op de juiste plaats op de tijdlijn. Als dat te moeilijk is, kunnen de lezers de kaartjes omdraaien. Ze zien dan welke kleur bij welk stuk tijdlijn hoort. In bijlage 1 staan de gebeurtenissen in de juiste volgorde.
3. Bespreek naderhand de vondsten aan de hand van de onderstaande vragen.
 - Waren er zaken die je verbaasde? Waren er gebeurtenissen die je helemaal anders op de tijdlijn had geplaatst?
 - Wat zegt deze tijdlijn over het karakter van Properzia? (Ze was heel vooruitstrevend voor haar tijd en dit was zeker niet de norm. Ze moet een zeer sterk persoon geweest zijn om tegen de principes van haar tijd in te gaan.)
 - Hoe denk je dat het verder gaat in de toekomst? Welke dingen moeten nog veranderen?
4. Bekijk eventueel onderstaande video's voor extra informatie (voor de opdracht of erna):
 - <https://www.youtube.com/watch?v=JEitOiZZFSE> (11 minuten, over de geschiedenis van vrouwenrechten en vrouwenrechten in de huidige maatschappij)
 - <https://www.youtube.com/watch?v=bXfddhH5LbI> (21 minuten, over de discussie of vrouwen zich veilig voelen op straat)
 - <https://www.youtube.com/watch?v=knWxkCencU8> (3.30 minuten, over waarom stilte rond vrouwenrechten gevaarlijk is)

Kunstenaar Properzia de' Rossi



Materiaal

- paspoort (zie bijlage 2)
- computer of tablet met internettoegang

Properzia de' Rossi is een kunstenaar. Ze wil dan ook graag beeldhouwster worden en gaat daarvoor in de leer bij Michelangelo. Maar wat was haar werk? En wat was het werk van de andere personages in het boek? Onderstaande opdracht gaat hier dieper op in.

1. Iedere lezer kiest één van de personages uit het boek uit. Achter in het boek staan alle personages nog eens opgelijst.
2. De lezers maken een soort 'paspoort' van het personage aan de hand van het voorbeeld in bijlage 2. Ze vullen alle algemene gegevens in. Vervolgens kiezen ze

twee kunstwerken die ze onder de loep gaan nemen en vullen ook deze pagina's aan.

3. Er volgt een klasgesprek over de personages en de kunstwerken. Onderstaande vragen kunnen gesteld worden:
 - Welk kunstwerk vind je mooi? Waarom?
 - Zijn er kunstwerken die je niet mooi vindt? Waarom?
 - Heb je voorkeur voor een bepaalde kunstvorm? En waarom net voor deze vorm? (Bv. Beeldhouwkunst, schilderkunst, etc.)
 - Welke thema's hadden kunstwerken in de tijd van Properzia? Kun je voorbeelden uit de tekst geven? (Ze hadden vaak te maken met het christelijke geloof. Er werden belangrijke Bijbelse gebeurtenissen afgebeeld of belangrijke personen vastgelegd.)
 - Waarom was kunst zo belangrijk voor het christelijke geloof? Geef ook enkele voorbeelden uit de tekst. (Kunst was voor het christelijk geloof belangrijk om enerzijds hun macht en rijkdom te tonen en anderzijds om het ongeletterde volk toch te kunnen onderwijzen via beeld.)
 - Denk je dat kunst vandaag de dag nog steeds zo belangrijk is voor het geloof?

4

VERDER LEZEN

Volgende boeken zijn gelinkt aan dit Leesjury-boek door hun onderwerp, thema, soort of genre. Je kan ze tippen aan je juryleden, zelf lezen en/of gebruiken bij volgende leesactiviteiten:

- Lang leve Jane / Cynthia Hand en Brodi Ashton en Jodi Meadows (Moon, 2023) - sterke vrouwelijke personages, geschiedenis, fantasie
<https://www.boekenzoeker.be/lang-leve-jane>
- Het meisje met de vlechtjes / Wilma Geldof (Luitingh Sijthoff, 2020) - geschiedenis, vrouwelijke hoofdpersonages, tegen de regels ingaan
<https://www.boekenzoeker.be/het-meisje-met-de-vlechtjes>
- Sirocco / Giulio Macaione (Lauwert, 2022) - beeldhouwen, zelfontplooiing, kunst
<https://www.boekenzoeker.be/sirocco>

Andere boeken van Jean-Claude van Rijckeghem vind je op Boekenzoeker:

<https://www.boekenzoeker.be/boeken?tekst=auteur%3A%20Jean-Claude%20van%20Rijckeghem>.

Volgende bronnen werden gebruikt bij 'Over de maker':

- <https://jeanclaudevandrijckeghem.com/over-mezelf/>
- <https://www.iedereenleest.be/reeks/de-vijf-van-jean-claude-van-rijckeghem>
- <https://www.auteurslezingen.be/jean-claude-van-rijckeghem>

Met deze fiche kan je werken aan volgende eindtermen:

Finaliteit doorstroom

- Nederlands – 02.16: De leerlingen gaan in interactie over de relevantie van literaire teksten voor hun leefwereld, voor de samenleving waarin ze leven en voor de samenleving waarin de teksten ontstonden.
- Burgerschap – 07.02: De leerlingen reflecteren over het relationele, gelaagde en dynamische karakter van identiteit.
- Historisch bewustzijn – 08.04: De leerlingen vergelijken kenmerken van bestudeerde samenlevingen in eenzelfde periode en tussen periodes.
- Cultureel bewustzijn – 16.01: De leerlingen brengen kunst- en cultuuruitingen in verband met de context waarin ze voorkomen.
- Cultureel bewustzijn – 16.03: De leerlingen lichten toe hoe een kunstwerk vanuit vorm en inhoud betekenis geeft.

Finaliteit arbeidsmarkt

- Nederlands – 02.13: De leerlingen verwoorden de eigen beleving en interpretatie van literaire teksten.
- Burgerschap – 07.02: De leerlingen reflecteren over het relationele, gelaagde en dynamische karakter van identiteit.
- Historisch bewustzijn – 08.04: De leerlingen leggen aan de hand van voorbeelden gelijkenissen, verschillen en verbanden uit tussen vroeger en nu.
- Cultureel bewustzijn – 16.01: De leerlingen brengen kunst- en cultuuruitingen in verband met de context waarin ze voorkomen.
- Cultureel bewustzijn – 16.03: De leerlingen lichten toe hoe een kunstwerk vanuit vorm en inhoud betekenis geeft.

Dubbele finaliteit

- Nederlands – 02.13: De leerlingen verwoorden de eigen beleving en interpretatie van literaire teksten.
- Burgerschap – 07.02: De leerlingen reflecteren over het relationele, gelaagde en dynamische karakter van identiteit.
- Historisch bewustzijn – 08.04: De leerlingen vergelijken kenmerken van bestudeerde samenlevingen in eenzelfde periode en tussen periodes.
- Cultureel bewustzijn – 16.01: De leerlingen brengen kunst- en cultuuruitingen in verband met de context waarin ze voorkomen.
- Cultureel bewustzijn – 16.03: De leerlingen lichten toe hoe een kunstwerk vanuit vorm en inhoud betekenis geeft.

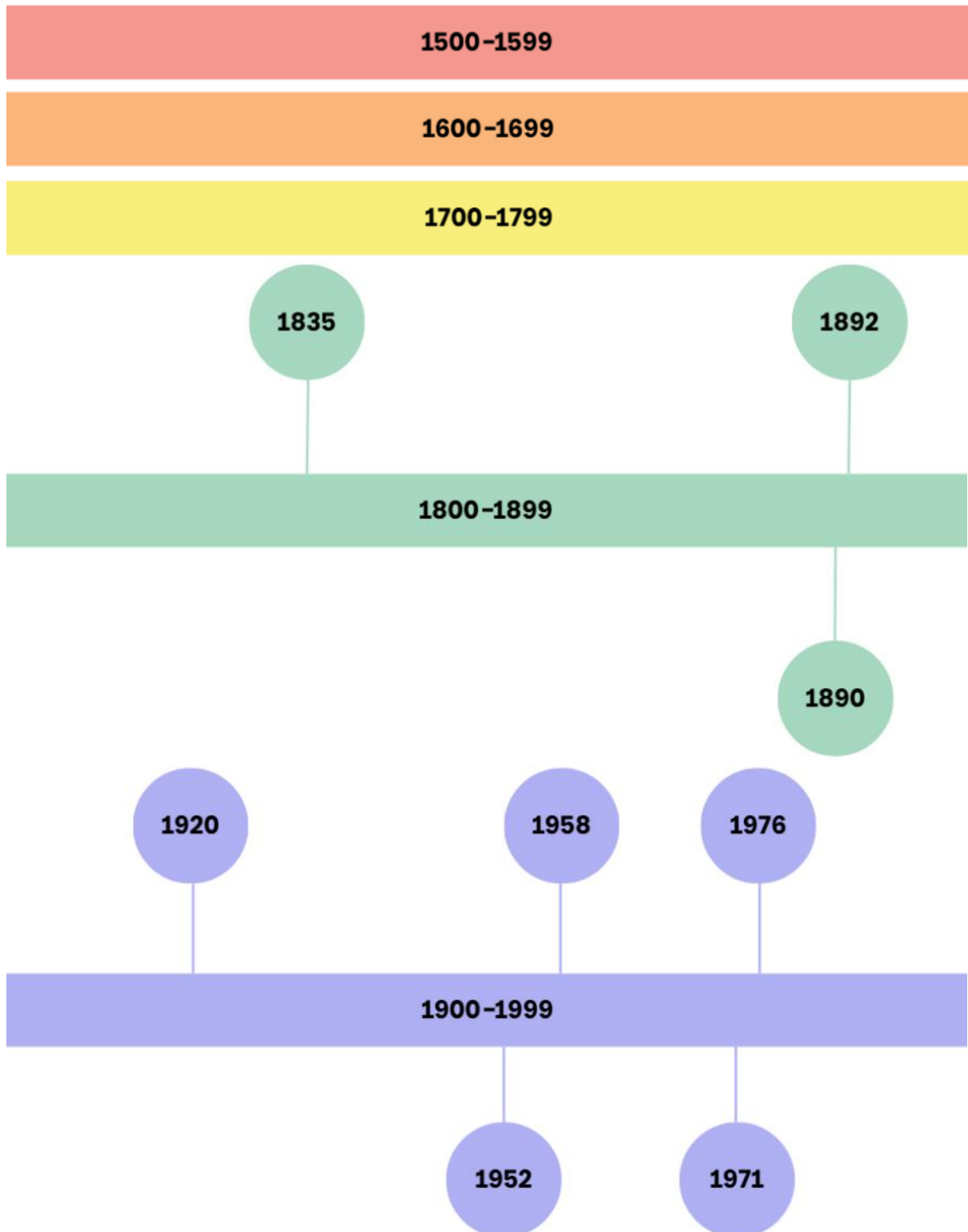


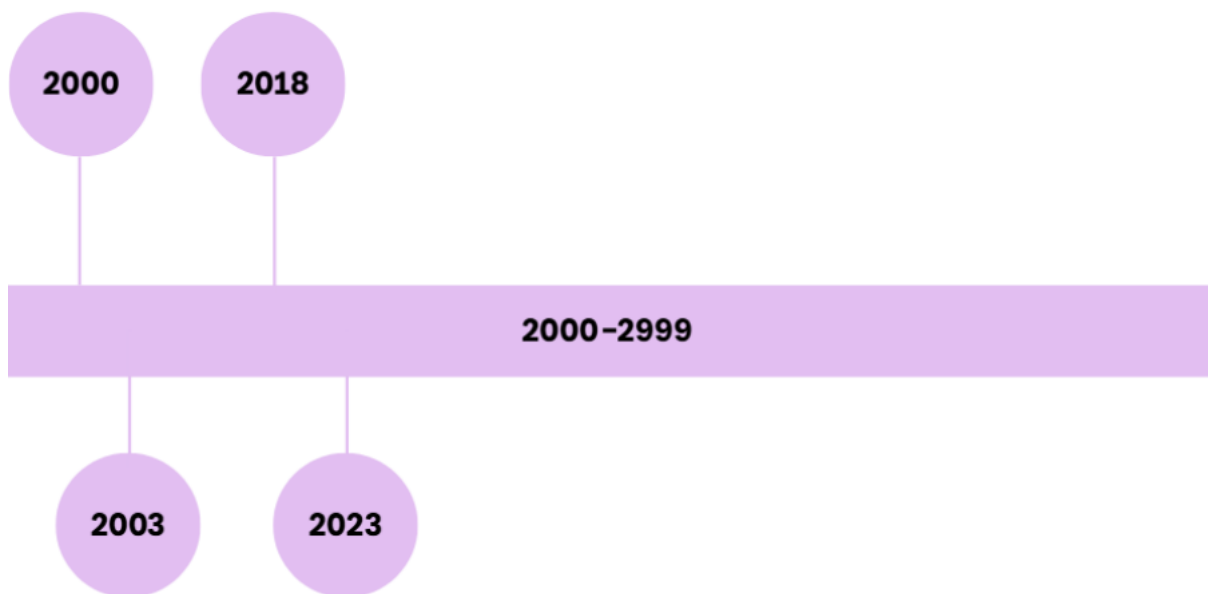
Juryleden kunnen online op de boeken reageren. Zo ontstaat er nog meer interactie in de Leesjury-community! Ga naar www.deleesjury.be, klik op 'Lezen' en dan op de gewenste leeftijdsgroep en het boek in kwestie.

© Iedereen Leest en Sammie Stege, 2026
Vormgeving: Simon Bequoye

BIJLAGE 1

Tijdlijn en gebeurtenissen vrouwenrechten





Vrouwen mochten geen bezittingen hebben, geen contracten maken en geen geld bezitten.	Vrouwen stonden onder de voogdij van de vader. Als ze trouwde, kwamen ze onder de voogdij van hun echtgenoot.	Vrouwen mochten vele beroepen niet uitvoeren of kregen minder loon.
De eerste lagere school voor meisjes wordt opgericht. Emily Brontë (schrijfster van Whutering Heights) komt hier studeren.	Vrouwen worden toegelaten tot alle universitaire graden, evenals arts en apotheker. (Voor deze tijd mochten vrouwen dus niet alle universiteitsopleidingen volgen.)	De eerste vrouwenrechtenliga wordt opgericht. Het is de voorloper van huidige feministische initiatieven en strijd voor juridische gelijkheid van de vrouwen.
Vrouwen krijgen stemrecht (behalve prostituees en overspelige vrouwen). Ze mogen echter niet stemmen voor de parlementsverkiezingen.	België ondertekent een verdrag dat erop staat dat vrouwen en mannen gelijk loon krijgen. Discriminatie op basis van gender is dus verboden.	Wet op de gelijkheid van echtgenoten, de afschaffing van het huwelijksvermogen en de handelingsonbekwaamheid van gehuwde vrouwen. (Vrouwen mogen nu zelf beslissen over hun geld en bezittingen. Ze zijn geen bezit meer van een man.)
Het is vanaf nu verboden om vrouwen te ontslaan vanwege zwangerschap of huwelijk.	Vrouwen en mannen zijn gelijk in het huwelijk.	Mannen en vrouwen zijn wettelijk gelijk in alle onderdelen van het leven. (Werk, huwelijk, loon, medische toegang,...)
Seksueel en huiselijk geweld wordt vanaf nu bepaald door het ontbreken van wederzijdse toestemming, niet fysieke dwang.	Abortus wordt grotendeels uit de strafwet gehaald. Het is vanaf nu in de meeste gevallen niet meer strafbaar.	Femicidewet komt in het wetboek. Er zijn verzwarende omstandigheden als een vrouw gedood wordt omdat ze vrouw is.

Vrouwen mochten geen bezittingen hebben, geen contracten maken en geen geld bezitten.	Vrouwen stonden onder de voogdij van de vader. Als ze trouwde, kwamen ze onder de voogdij van hun echtgenoot.	Vrouwen mochten vele beroepen niet uitvoeren of kregen minder loon.
De eerste lagere school voor meisjes wordt opgericht. Emily Brontë (schrijfster van Whutering Heights) komt hier studeren.	Vrouwen worden toegelaten tot alle universitaire graden, evenals arts en apotheker. (Voor deze tijd mochten vrouwen dus niet alle universiteitsopleidingen volgen.)	De eerste vrouwenrechtenliga wordt opgericht. Het is de voorloper van huidige feministische initiatieven en strijd voor juridische gelijkheid van de vrouwen.
Vrouwen krijgen stemrecht (behalve prostituees en overspelige vrouwen). Ze mogen echter niet stemmen voor de parlementsverkiezingen.	België ondertekent een verdrag dat erop staat dat vrouwen en mannen gelijk loon krijgen. Discriminatie op basis van gender is dus verboden.	Wet op de gelijkheid van echtgenoten, de afschaffing van het huwelijksvermogen en de handelingsonbekwaamheid van gehuwde vrouwen. (Vrouwen mogen nu zelf beslissen over hun geld en bezittingen. Ze zijn geen bezit meer van een man.)
Het is vanaf nu verboden om vrouwen te ontslaan vanwege zwangerschap of huwelijk.	Vrouwen en mannen zijn gelijk in het huwelijk.	Mannen en vrouwen zijn wettelijk gelijk in alle onderdelen van het leven. (Werk, huwelijk, loon, medische toegang,...)
Seksueel en huiselijk geweld wordt vanaf nu bepaald door het ontbreken van wederzijdse toestemming, niet fysieke dwang.	Abortus wordt grotendeels uit de strafwet gehaald. Het is vanaf nu in de meeste gevallen niet meer strafbaar.	Femicidewet komt in het wetboek. Er zijn verzwarende omstandigheden als een vrouw gedood wordt omdat ze vrouw is.

Oplossingen:

- Vrouwen mochten geen bezittingen hebben, geen contracten maken en geen geld bezitten. (Van 1500-1800)
- Vrouwen stonden onder de voogdij van de vader. Als ze trouwde, kwamen ze onder de voogdij van hun echtgenoot. (Van 1500-1800)
- Vrouwen mochten vele beroepen niet uitvoeren of kregen minder loon. (Van 1500-1800)
- De eerste lagere school voor meisjes wordt opgericht. Emily Brontë (schrijfster van Whutering Heights) komt hier studeren. (1835)
- Vrouwen worden toegelaten tot alle universitaire graden, evenals arts en apotheker. (Voor deze tijd mochten vrouwen dus niet alle universiteitsopleidingen volgen.) (1890)
- De eerste vrouwenrechtenliga wordt opgericht. Het is de voorloper van huidige feministische initiatieven en strijd voor juridische gelijkheid van de vrouwen. (1892)
- Vrouwen krijgen stemrecht (behalve prostituees en overspelige vrouwen). Ze mogen echter niet stemmen voor de parlementsverkiezingen. (1920)
- België ondertekent een verdrag dat erop staat dat vrouwen en mannen gelijk loon krijgen. Discriminatie op basis van gender is dus verboden. (1952)
- Wet op de gelijkheid van echtgenoten, de afschaffing van het huwelijksvermogen en de handelingsonbekwaamheid van gehuwde vrouwen. (Vrouwen mogen nu zelf beslissen over hun geld en bezittingen. Ze zijn geen bezit meer van een man.) (1958)
- Het is vanaf nu verboden om vrouwen te ontslaan vanwege zwangerschap of huwelijk. (1971)

- Vrouwen en mannen zijn gelijk in het huwelijk. (1976)
- Mannen en vrouwen zijn wettelijk gelijk in alle onderdelen van het leven. (Werk, huwelijk, loon, medische toegang, ...) (2000)
- Seksueel en huiselijk geweld wordt vanaf nu bepaald door het ontbreken van wederzijdse toestemming, niet fysieke dwang. (2003)
- Abortus wordt grotendeels uit de strafwet gehaald. Het is vanaf nu in de meeste gevallen niet meer strafbaar. (2018)
- Femicidewet komt in het wetboek. Er zijn verzwarende omstandigheden als een vrouw gedood wordt omdat ze vrouw is. (2023)

BIJLAGE 2

Paspoort van een kunstenaar

Voorbeeld:

PASSPORT	
	
	

	Twee weetjes over de kunstenaar:
Naam kunstenaar: Leonardi da Vinci	1: Leonard da Vinci was een buitenechtelijk kind. Hij was de zoon van Piero (notaris) en een boerenmeisje. Hierdoor kreeg hij niet de normale opleiding en heeft hij lang op het platteland gewoond.
Geboortedatum: 15 april 1452	
Sterftedatum: 2 mei 1519	
Nationaliteit: Italiaan	2: Heel zijn werkleven heeft da Vinci onder bescherming gestaan van grote personen, zelfs even onder die van de Paus. Hij heeft wel een aanvaring gehad met de paus omdat hij menselijke lijken onderzocht, en dit gaat in tegen de principes van de kerk.
Beroep: Kunstenaar, architect, uitvinder, ingenieur, schilder, anatoom,...	



Naam kunstwerk: Mona Lisa

Materiaal: Schilderij van olieverf

**Oorspronkelijke
plek kunstwerk:** Onbekend

**Huidige plek
kunstwerk:** Louvre in Parijs

**Wat/wie staat er
op? Wat
betekend het?**

De Mona Lisa is een van de bekendste werken van da Vinci. Hij heeft het geschilderd in opdracht van Francesco del Giocondo en de vrouw is waarschijnlijk zijn derde vrouw. Het werk is vooruitstrevend voor zijn tijd door de voorstelling en de techniek.

**Dit vind ik van het
kunstwerk:**

Ik vind het een mooi kunstwerk omdat het een beetje mysterieus is. De kleuren vind ik minder mooi, deze zijn wat te somber.



Naam kunstwerk: De dame en de hermelijn

Materiaal: Schilderij van olieverf

**Oorspronkelijke
plek kunstwerk:** Onbekend

**Huidige plek
kunstwerk:** het Czartoryski Museum te
Krakau, Polen

**Wat/wie staat er
op? Wat
betekend het?**

Het kunstwerk beeld Cecilia Gallerani uit, de minnares van hertof Sforza. Het meisje houdt een hermelijn vast die zijn klauwen in haar mouw zet. Het witte dier is pas later toegevoegd, want het schilderij is twee keer overschilderd.

**Dit vind ik van het
kunstwerk:**

Ik vind het leuk dat er een dier op het kunstwerk staat. Ook de kleuren vind ik erg mooi. Het meisje kijkt ook heel lief.

PASSPORT





Naam kunstenaar:

Geboortedatum:

Sterftedatum:

Nationaliteit:

Beroep:

**Twee weetjes over
de kunstenaar:**

1:

2:

Naam kunstwerk:

Materiaal:

**Oorspronkelijke
plek kunstwerk:**

**Huidige plek
kunstwerk:**

**Wat/wie staat er
op? Wat
betekend het?**

**Dit vind ik van het
kunstwerk:**



Naam kunstwerk:

Materiaal:

**Oorspronkelijke
plek kunstwerk:**

**Huidige plek
kunstwerk:**

**Wat/wie staat er
op? Wat
betekend het?**

**Dit vind ik van het
kunstwerk:**





Inspiratiefiche

door Sammie Stege



Web van angst

Auteur: Arlette Krijgsman

Uitgever: Moon

Jaar van uitgave: 2025

Over de maker

Arlette (Let) Krijgsman debuteert met haar boek *Web van angst*. Ze schrijft vooral voor young adults en schrijft het liefst over thema's als fantasie, horror en een beetje romantiek. Ze vindt het belangrijk dat queer-personages ook een rol spelen in haar verhalen. In haar dagelijks werk is Arlette proposal writer en schrijft ze aanbestedingsteksten. Het schrijven van haar young adult-verhalen doet ze in haar vrije tijd en tijdens de schrijfavonden van Het Papieren Zwaard. In 2024 won ze de Moon YA Fantasy Contest en in 2026 is ze geselecteerd door de Leesjury.

Korte inhoud

Clara, Oliver, Silk en Seb wonen in een wereld waar angsten de vorm kunnen krijgen van allerverwoestende daimons. Daarom slikken alle bewoners peras, een medicijn dat ze gevoelloos maakt. Maar aan de academie waar Clara en Seb studeren, leren ze spinnen: een techniek waarmee ze de daimons kunnen vernietigen. Ze krijgen les van Oliver, die Clara al van vroeger kent. Maar een zwaar ongeval doet hun vriendin Jules omkomen, maakt Seb doof en brengt Oliver en Clara in contact met Silk. Hij is ook een spinner, maar dan eentje die het doet voor show en entertainment. Clara en Silk moeten samen undercover gaan om achter het plan van de rebellen te komen die ook voor de dood van Jules hebben gezorgd. Uiteindelijk kunnen ze de tweede aanslag niet voorkomen en komen ze erachter dat de baas van de rebellen de oude triadegenoot van Oliver is. Het verhaal eindigt met de boodschap dat Clara, Silk en Oliver een triade moeten vormen en Seb die met de gevangene Hora ontsnapt uit de Academie.

Doelgericht in interactie met de inspiratiefiche

Kinderen en jongeren die meedoen met de Leesjury lezen bewust en actief. Sommigen doen dit tijdens hun vrije tijd in de bibliotheek, thuis of via de school. Jij als begeleider helpt hen daarbij. Door met hen in interactie te gaan, doe je hen als lezer groeien in hun literaire competenties. Daarbij komen vier aspecten aan bod: juryleden beleven, interpreteren, analyseren en beoordelen de Leesjury-boeken.

De inspiratiefiches van de Leesjury bieden jou als begeleider houvast. Ze nodigen je uit om met gerichte vragen en opdrachten te werken. Zo help je de leeservaring van je juryleden te verrijken en verdiepen. Je leest er meer over op <https://www.deleesjury.be/doelgericht-interactie-met-de-inspiratiefiches>.

Deze fiches zijn opgemaakt voor elke Leesjury-begeleider, in de bib of op school. Sta je voor de klas? Elke fiche is gelinkt aan enkele minimumdoelen en eindtermen van het Vlaamse onderwijs. Op het einde van deze inspiratiefiche vind je de gelinkte minimumdoelen of eindtermen.



1

VOOR HET LEZEN

- Waar moet je aan denken als je 'web van angst' hoort? Welke gevoelens roept deze titel op?
- Welke angsten hebben jullie?
- Lees de achterkant. Als je zelf zou mogen kiezen, zou je dan op de Academie Ataraxia willen studeren?
- Welk genre zou je dit boek geven?

2

TIJDENS HET LEZEN

- Vanuit hoeveel personages wordt het verhaal verteld? (4, die van Clara, Oliver, Silk en Seb)
- Hoeveel personages zijn belangrijk in dit verhaal? (Er zijn ongeveer 10 belangrijke personages die bepalend zijn voor het verhaal. Dit zijn Clara, Oliver, Silk, Seb, Jules, Meck, Hora, Tamar, Dolores en Castor. De overige personages zijn minder belangrijk voor de plotlijnen).
- Welke woorden in het boek zijn nieuw? En wat betekenen deze woorden? (Bijvoorbeeld peras, daimons, spinnen, etc.)
- Vanuit welk perspectief wordt het verhaal verteld? Vind je dit een fijn perspectief? (Het gaat hier over een personele verteller, een verteller die alles weet maar zelf niet meespeelt. Het verhaal is geschreven vanuit hij/zij perspectief en we volgen steeds één personage.)

3

NA HET LEZEN

Cover en vormgeving

- Spreekt de cover je aan? Waarom wel/niet?
- Welke elementen van de cover komen terug in het verhaal? Welke elementen herken je? (Je ziet Clara, Oliver en Silk. Oliver heeft een web op zijn kleding. Clara draagt een uniform met het logo van de academie en je ziet haar brandwond. Silk draagt zijn kostuum waarin hij vecht. Je ziet ook de gouden lijnen van Clara's web. De achtergrond wordt gevormd door de pilaren van de academie en in de rechterbenedenhoek zie je de schaduwen van een daimon.)
- Als je zelf een cover zou moeten ontwerpen, hoe zou die er dan uitzien? Welke elementen zou jij laten terugkomen?

Personages

- Clara Mars: Clara is een van de 4 hoofdpersonages in het verhaal. Ze is als kind haar ouders verloren in een ongeval waar Dolores en Oliver bij betrokken waren en studeert sindsdien aan de academie. Ze is onderdeel van de triade van Seb en Jules en is een sterke spinner. Ze is vaak angstig maar ook dapper en doet alles om degene die ze liefheeft te beschermen.
- Oliver Winter: Is de nieuwe docent aan de academie. Hij heeft met zijn triade in het fabrieksgebied gewerkt en daarna voor de raad, maar is nu opnieuw docent. Zijn twee triadegenoten zijn overleden tijdens het ongeluk in de fabriek, maar later blijkt dat niet zo te zijn. Hij is bot, kan uit de hoogte doen maar geeft ook veel om anderen. Hij laat zijn gevoelens niet gemakkelijk zien en duwt mensen van zich af om zichzelf te beschermen.
- Silkander (Silk) Catt/ Moira: Silk is een apaat die zijn geld verdient door op de markt te werken en mee te doen aan illegale gevechten in ondergrondse clubs. Hij zorgt voor zijn oma die bij hem woont. Zijn broer Cyriel zit in de gevangenis en zijn moeder ligt in het ziekenhuis vanwege een overdosis aan peras. Hij is koppig, eigenwijs maar ook een sterke spinner, zelfs zonder opleiding. Hij heeft een romantische relatie met Hora gehad, tot die laatste te veel het slechte pad op ging.
- Seb: Seb is onderdeel van de triade van Clara en woont al zijn hele leven op de academie. Hij is verliefd op Jules, alleen weet hij niet goed hoe hij dat moet uiten. Tijdens het ongeval in de club wordt hij doof en hierdoor kan hij geen apaat meer worden. Als hij erachter komt dat er daimons in de academie worden gehouden, wordt hij opgesloten en ontmoet hij Hora. Uiteindelijk helpt hij deze ontsnappen en verlaat hij zelf ook de academie. Hij is vriendelijk, staat sterk in zijn schoenen en durft dingen in twijfel te trekken.
- Jules: Jules is de laatste triadegenoot van Clara en Seb. Ze is goede vrienden met beide en academisch sterk. Ze helpt Clara met het onder controle houden van haar angsten en is grote fan van schaduwspinner Moira. Ze komt te overlijden tijdens de aanslag in de club.
- Tamar: Tamar is een oud-klasgenoot en vriendin van Oliver. Ze werkt in het laboratorium op de academie en doet onderzoek naar onder meer schaduwspinnen en mysterieuze overlijdens. Ze is erg slim en empathisch.
- Hora: Hora is een vriend van Silk en was vroeger zijn romantische partner. Nu werkt hij als prostituee en werkt mee aan de aanslagen van de rebellen. Hij is de informant van Silk en Dolores.
- Dolores: Dolores is de triadegenoot van Oliver en tweelingzus van Castor. Ze gaat nu als Helen door het leven en leidt de rebellen. Ze bestuurt daimons door deze met leidraden aan zich vast te maken. Ze geraakt in coma na haar val van de citadel aan het einde van het verhaal.

→ In welk personage herken je jezelf het meeste? Waarom?

→ Deden sommige personages dingen die je niet had verwacht? Welke dingen? (Seb gaat aan het einde mee met de rebel Hora, terwijl hij al heel zijn leven op de academie woont. Silk besluit een triade te vormen met Oliver en Clara, terwijl hij eerst altijd alleen werkte. Tamar besluit stappen te ondernemen om meer te weten te komen over leidraden en daimonen. Clara besluit om in de triade met Oliver en Silk te stappen en dus niet met Seb.)

→ In het verhaal hebben meerdere mensen affectie voor elkaar. Wie is er allemaal verliefd op wie? Op welke manier hebben de romantische relaties invloed op het verhaal? (Silk en Hora zijn een koppel geweest. Oliver is een koppel geweest met Castor maar heeft nu zowel affectie voor Clara als voor Silk. Seb was verliefd op Jules. De romantische

relaties geven het verhaal een extra gelaagdheid en geeft aan hoe sterk de banden binnen triades kunnen zijn. Daarnaast zorgt het ervoor dat het verhaal herkenbaar wordt: ook wij als lezer hebben mogelijks wel eens een romantische relatie gehad of zijn verliefd geweest.)

- Welk personage spint in welke kleur? Zegt dat iets over de persoonlijkheid van het personage? (Oliver = rood, Clara = goud, Silk = lichtblauw, Dolores = zwart, Meck = paars, Seb = zilver)

Wereldopbouw

- Vind je de kaart in het begin van het boek behulpzaam? Heb je er tijdens het lezen naar gekeken?
- Welke elementen uit onze eigen wereld herken je in Agathon? (Het verschil tussen rijke delen in de wereld en armen, de manier waarop de rijken het voor het zeggen hebben, landen die bestuurd worden door een 'raad' of parlement, hogescholen met internaten, nachtclubs die illegale zaken doen, peras of drugs die tot verslaving leiden, etc. Er zijn veel elementen uit onze huidige maatschappij die terugkeren in het boek, zij het op een andere manier.)
- Welke woorden zijn je bijgebleven?
- Vind je dat de schrijfster een duidelijk beeld schept van Agathon? Op welke manier doet ze dat? (Ze geeft veel beschrijvingen over de gebouwen, de klederdracht, de manier waarop mensen met elkaar omgaan, etc. Door de vele beschrijvingen en de kaart kun je je als lezer een beeld vormen van de stad.)
- Merk je dat dit boek het eerste boek is uit een reeks? Waaraan merk je dat? (Er komen veel personages aan bod die allemaal tot in detail worden uitgewerkt. Er wordt veel beschreven en je krijgt veel achtergrondinformatie over de personages en de wereld waarin het verhaal zich afspeelt. De meeste actie gebeurt aan het einde van het verhaal en het boek heeft ook een open einde. Hierdoor is er nog een mogelijkheid tot een vervolg.)

Creatieve verwerking

Extraatje Oliver, Castor en Dolores



Materiaal

- extra hoofdstuk (zie bijlage 1)
- schrijffiche (zie bijlage 2)
- schrijfgerief

In het boek focust het verhaal zich vooral op Oliver, Clara en Silk. Maar voordat het verhaal met deze personages begint is er al een hoop gebeurd in Agathon. Op de website van Arlette staat een extra hoofdstuk, geschreven in de tijd dat Oliver, Castor en Dolores zelf nog op de academie zaten en een triade vormden.

1. Lees het extra hoofdstuk van Oliver in bijlage 1.
2. Bespreek dit hoofdstuk kort. Dat kan aan de hand van onderstaande vragen.
 - Wat gebeurt er in dit hoofdstuk?
 - Wat verraste je in dit hoofdstuk?

→ Is je beeld van Castor en Dolores nu veranderd na het lezen van dit hoofdstuk? Wat is er veranderd?

3. Geef iedere lezer een schrijffiche. Ze moeten nu zelf een hoofdstuk schrijven vanuit het perspectief van een van de andere personages: Dolores of Castor. Hiervoor baseren ze zich op het hoofdstuk dat ze net gelezen hebben. Het eerste deel van hun tekst behandelt wat er gebeurt in het gelezen hoofdstuk, in het tweede deel mogen ze zelf een vervolg verzinnen.
4. Als iedereen klaar is met zijn tekst, worden de teksten doorgegeven. Op die manier krijgt iedereen de tekst van een andere lezer voor zich. Zo lezen de lezers enkele teksten en worden deze onderling besproken. De lezers geven aan wat ze goed vinden en waar ze nog vragen over hebben.

EHBO voor angsten



Materiaal

- videofragment met Arlette Krijgsman: <https://vimeo.com/1218843779/a9a89fd1e3>
- EHBA-kaartjes voor angst (zie bijlage 3)
- post-its
- pot of bakje (voor post-its)
- doos (voor EHBA-kaartjes)

Angst speelt een belangrijke rol in dit verhaal. Het is namelijk angst die de daimons oproept en het is de voornaamste reden dat peras wordt ingenomen door de bevolking. Het verhaal is gebaseerd op Arlette Krijgmans eigen ervaring met angst.

1. Bekijk de videoboodschap van Arlette Krijgsman als inleiding (zie URL bij 'Materiaal'). Bespreek de video kort met behulp van onderstaande richtvragen.
 - Ken jij de 'aandoening' die Arlette aangeeft die ze heeft (hypochondrie)? (Hypochondrie is een angststoornis waarbij je heel bang bent om ziek te worden of een ziekte te krijgen. Geruststelling door een arts helpt vaak maar even.)
 - Zijn er nu dingen uit het boek die je beter snapt, dankzij Arlette haar uitleg? (Bv. dat ze in het boek ook altijd moeten samenwerken om de daimonen te verslaan, ze kunnen het niet alleen.)
 - Klopt het wat Arlette zegt als ze aangeeft dat iedereen wel eens bang is? Waarom wel/niet?
 - Welke dingen raadt Arlette aan om te doen als je bang bent? Zijn dat tips waar je iets aan hebt?
2. Iedere lezer krijgt nu 5 post-its. Hierop schrijven ze 3-5 angsten, 1 per post-it. Het mag gaan over simpele angsten (bv. spinnen, een slecht punt op een toets) of over diepere angsten (bv. doodgaan, een geliefde verliezen). Alle angsten worden in een pot gedaan.
3. Maak samen met de lezers een eerste hulp bij angsten-pakket. De bedoeling is dat iedere lezer één manier opschrijft om met angsten om te gaan. Ze doen dat op de kaartjes uit bijlage 3. Als er meer lezers dan kaartjes zijn, kunnen ze ook zelf een methode opzoeken of ze kunnen dezelfde meerdere keren invullen.
4. Plak het kaartje EHBA op een doos en verzamel hierin alle kaartjes die door de lezers zijn gemaakt.
5. Overloop in groep enkele tips. Welke tips zouden de lezers zelf gebruiken?

6. Pak nu enkele kaartjes uit de angstenpot en lees deze luidop voor. Beslis samen met de groep welke methode uit de EHBA-doos jullie bij deze angst zouden gebruiken.
7. Eindig de oefening met een open gesprek. Enkele richtingsvragen hierbij zijn:
 - Zijn er angsten die iemand met de groep wil delen?
 - Zijn er nog methodes die we kennen om met angsten om te gaan?
 - Is een angst altijd slecht? Waarom wel/niet?

Woordenlijst



Materiaal

- luisterfragment NPO Radio 1
- blanco woordenschatlijst (zie bijlage 4)
- ingevulde woordenschatlijst (zie bijlage 5)
- schrijfgierief
- laptop, tablet of gsm met internettoegang

In het boek komen veel moeilijke en nieuwe woorden aan bod. Al deze woorden heeft Arlette met een reden gekozen. In een interview op de radio vertelt ze hier meer over: <https://www.nporadio1.nl/fragmenten/de-taalstaat/0198229d-05a6-7099-8db5-a1ffee50ef93/2025-07-19-arlette-krijgsman-over-haar-boek-web-van-angst> (vanaf minuut 3 tot minuut 4.15).

1. Beluister samen met de lezers het fragment waarin Arlette enkele woorden uitlegt. Bespreek daarna de gebruikte woordenschat in groep. Dat kan aan de hand van onderstaande richtvragen.
 - Welke woorden zijn belangrijk om het verhaal te begrijpen? Waarom?
 - Van welke woorden kan je de betekenis al afleiden? (Bijvoorbeeld bij triade, hier komt 'tri' in voor en dat betekent drie.)
 - Wat vind je ervan dat er zoveel 'nieuwe' woorden gebruikt worden? Hoe beïnvloedt dat je leeservaring?
2. Geef iedere lezer een blanco woordenlijst. Laat ze de belangrijkste woorden opschrijven in de eerste kolom. Daarna geven ze een zelfverzonnen definitie aan dit woord in de tweede kolom, gebaseerd op het verhaal.
3. De lezers zoeken de oorsprong van het woord online op. Ze geven aan uit welke taal het komt en wat het oorspronkelijk betekent.
4. Bespreek de lijsten vervolgens aan de hand van enkele richtvragen in groep.
 - Welke woorden kende je al?
 - Verandert je mening over het boek nu je de verklaringen van deze woorden kent en weet waar ze vandaan komen?
 - Wat is je favoriete woord en waarom?
 - Ken je andere boeken waarin ze woorden uit bestaande talen gebruiken en hier een iets wat afwijkende definitie aan geven? Welke?

4

VERDER LEZEN

Volgende boeken zijn gelinkt aan dit Leesjury-boek door hun onderwerp, thema, soort of genre. Je kan ze tippen aan je juryleden, zelf lezen en/of gebruiken bij volgende leesactiviteiten:

- Zonderling / Laini Taylor (Van Goor, 2019) - magie, dystopie, afgezonderde stad, mysterie
<https://www.boekenzoeker.be/zonderling>
- In het vervloekte hart / Rima Orie (Moon, 2022) - monsters, speciale gave, actie
<https://www.boekenzoeker.be/het-vervloekte-hart>
- De seizoensproeven / Yasmine Van Den Meesch en Jonas De Backer (Pelckmans, 2024) - speciale gave, rebellenbeweging, fantasiewereld, grote stad
<https://www.boekenzoeker.be/de-seizoensproeven>

Volgende bronnen werden gebruikt bij 'Over de maker':

- <https://letkrijgsman.com/>
- <https://www.overamsteluitgevers.com/auteur/2299/arlette-krijgsman.html>

5

EINDTERMEN

Met deze fiche kan je werken aan volgende eindtermen:

Finaliteit doorstroom

- Nederlands - 02.07: De leerlingen drukken zich creatief uit met taal.
- Nederlands - 02.13: De leerlingen geven overeenkomsten en verschillen aan in taaluitingen, taalvariëteiten en talen.
- Nederlands - 02.16: De leerlingen gaan in interactie over de relevantie van literaire teksten voor hun leefwereld, voor de samenleving waarin ze leven en voor de samenleving waarin de teksten ontstonden.
- Lichamelijke en geestelijke gezondheid - 01.02: De leerlingen ontwikkelen gezondheidsvaardigheden in functie van hun fysiek en mentaal welzijn binnen verschillende thema's.
- Burgerschap - 07.04: De leerlingen gaan geïnformeerd, beargumenteerd en constructief in dialoog over maatschappelijke thema's.

Finaliteit arbeidsmarkt

- Nederlands - 02.06: De leerlingen drukken zich creatief uit met taal.
- Nederlands - 02.12: De leerlingen geven overeenkomsten en verschillen aan in taaluitingen, taalvariëteiten en talen.
- Nederlands - 02.13: De leerlingen verwoorden de eigen beleving en interpretatie van literaire teksten.

- Lichamelijke en geestelijke gezondheid – 01.02: De leerlingen ontwikkelen gezondheidsvaardigheden in functie van hun fysiek en mentaal welzijn binnen verschillende thema's.
- Burgerschap – 07.04: De leerlingen gaan geïnformeerd, beargumenteerd en constructief in dialoog over maatschappelijke thema's.

Dubbele finaliteit

- Nederlands – 02.06: De leerlingen drukken zich creatief uit met taal.
- Nederlands – 02.12: De leerlingen geven overeenkomsten en verschillen aan in taaluitingen, taalvariëteiten en talen.
- Nederlands – 02.13: De leerlingen verwoorden de eigen beleving en interpretatie van literaire teksten.
- Lichamelijke en geestelijke gezondheid – 01.02: De leerlingen ontwikkelen gezondheidsvaardigheden in functie van hun fysiek en mentaal welzijn binnen verschillende thema's.
- Burgerschap – 07.04: De leerlingen gaan geïnformeerd, beargumenteerd en constructief in dialoog over maatschappelijke thema's.



Juryleden kunnen online op de boeken reageren. Zo ontstaat er nog meer interactie in de Leesjury-community! Ga naar www.deleesjury.be, klik op 'Lezen' en dan op de gewenste leeftijdsgroep en het boek in kwestie.

© Iedereen Leest en Sammie Stege, 2026
Vormgeving: Simon Bequoye

BIJLAGE 1

Extra hoofdstuk Oliver, Castor en Dolores

Oliver voelt zijn longen branden tegen de tijd dat hij de binnenplaats bereikt. Zijn hardlooprondte langs de academie wordt met de dag langer en vandaag had hij bedacht dat hij ook de trap richting het fabrieksgebied wel deels mee kon nemen. Dat was misschien wat ver gegrepen. Toch dwingt hij zichzelf door te lopen. Zijn stappen zijn slordig en het voelt alsof hij zijn ledematen nauwelijks meer onder controle heeft, maar hij stopt pas als hij naast het standbeeld in het midden van de binnenplaats staat. Hij legt een hand tegen het koele, stenen oppervlak en leunt er met zijn volle gewicht tegenaan. Zijn ogen vliegen langs de muur en richting de grote deuren. De vroege ochtendzon reflecteert als goud in de ramen. Hij hoort vogels zingen in de verte. Verder is de binnenplaats verlaten.

Als hij zeker weet dat hij alleen is, slaakt hij een diepe zucht die bijna meer pijn dan goed doet. Hij voelt een zweetdruppel van zijn haar over zijn neus naar beneden rollen.

‘Overdrijven is ook een vak.’

Oliver schrikt zich dood en draait zich om richting de stem. Hij weet niet eens waarom hij zo schrikt – hij had kunnen horen dat het Dolores was. Ze staat een paar meter van hem vandaan en draagt, hoewel het een zaterdagochtend is, haar trainingsuniform. Haar donkere haren heeft ze netjes opgestoken en haar tas hangt over haar schouder.

‘Ook goedemorgen,’ mompelt Oliver, terwijl hij probeert niet te laten merken dat hij compleet buiten adem is. Dolores trekt een wenkbrauw op.

‘Wat denk je precies dat je bij mij bereikt door stoer te doen? Ik zie je iedere ochtend met je mond open in bed liggen.’

Oliver laat zijn schouders zakken. Ze heeft gelijk. Hij kent Dolores al sinds ze allebei nog luiers droegen en ze delen al zes jaar een kamer met elkaar – en Dolores’ tweelingbroer, Castor. Ze weet alles van hem.

Of nou ja, zo ongeveer.

‘Ik weet het niet,’ zegt hij. ‘Ik had je niet verwacht. Waar ga je heen?’

‘Afspraak met Meck,’ antwoordt ze.

‘Zo vroeg?’ Oliver fronst.

‘Net zo vroeg als jij gaat hardlopen, kennelijk.’

De ochtendzon valt op haar chocoladebruine haren, die bijna rood glimmen. Niet voor de eerste keer staat hij ervan versteld hoe erg ze niet op Castor lijkt, met zijn bijna witte haar en lichtgroene ogen. Ze zijn compleet tegenovergesteld. In uiterlijk, maar ook in karakter.

‘Meck lijkt me niet het type om uit te slapen,’ zegt Oliver dan. Zijn longen voelen eindelijk weer een beetje normaal en hij laat het standbeeld voorzichtig los. ‘Ik loop wel een stuk met je mee onderweg naar de badruimte.’

‘Prima,’ zegt Dolores. ‘Maar niet te dichtbij. Dit uniform is schoon en je stinkt.’

Oliver schudt zijn hoofd met een grijns en volgt haar richting de grote deur. Hij neemt haar opmerking niet persoonlijk, hoewel hij honderd procent zeker weet dat ze het meent. Zo is Dolores nou eenmaal.

De grote hal van de academie is verlaten, maar dat is niet zo vreemd. Zijn vriendin had gelijk: het is erg vroeg. Hij gaat er het liefst rond vijf uur uit, voordat de zon grip op de dag kan krijgen. Het wordt hier warm in de zomer, zelfs in de bergen. Die eerste koele uurtjes zijn hem het vroege opstaan meer dan waard.

‘Waar gaat je afspraak met Meck over?’ vraagt Oliver, terwijl ze samen de trap richting haar kantoor beklimmen. Hij moet er een verder, naar de verdieping met hun slaapzalen en de badruimte.

‘Al sla je me dood,’ Dolores haalt haar schouders op. Je weet het nooit met die vrouw. Misschien heb ik ondergepresteerd in spinklas.’

Oliver trekt zijn wenkbrauwen op.

‘Jij? Nooit.’

‘Je weet het niet, Ollie. Ik zeg het zo vaak,’ begint ze. Oliver draait met zijn ogen, omdat hij precies weet wat er nu komt.

‘Ja, ja. Als je iets vanzelfsprekend vindt ga je fouten maken.’

Dolores is zo gedreven. Niet dat hij de kantjes er vanaf loopt, maar toch. Soms maakt hij zich zorgen om hoe moeilijk het voor haar lijkt om dingen los te laten. Vroeger was ze er beter in. Hij herinnert zich nog goed hoe hij, Dolores en Castor vroeger ‘s nachts naar buiten slopen om naar de sterren te kijken. Dat is er nu niet meer bij.

‘We weten het snel genoeg,’ zegt Dolores dan. Ze legt haar hand op de deurklink richting de gang met docentenkamers. ‘Zie ik je bij het ontbijt?’

Oliver knikt.

‘Ik was me even en dan haal ik Castor op. Onze gebruikelijke tafel.’

Dolores steekt haar duim op en verdwijnt dan door de grote deur. Vreemd. Als hij haar niet beter had gekend had hij gedacht dat ze zich zorgen maakte. Maar wat kan zij nou te vrezen hebben van Meck? Ze is de beste student die de academie ooit gehad heeft. En dat zijn niet eens Olivers woorden.

Misschien is ze gewoon te streng voor zichzelf. Dat zal het zijn. De Thesis komt steeds dichterbij. Dat blijft spannend.

Oliver beklimt de laatste trap en wandelt richting de badruimte. Gelukkig is het hele vertrek verlaten, want hij heeft er een hekel aan om onder de douche te springen als er ook anderen zijn. Hij wast zichzelf grondig maar snel. Het grote, warme zwembad is aanlokkelijk, maar hij kent zichzelf. Als hij zich daar eenmaal door laat verleiden mist hij straks het ontbijt én zijn eerste les. Daarom zet hij de douche nog een tandje kouder en spoelt hij snel de shampoo uit zijn haar. Misschien vanavond.

Als hij even later droog is, vertrekt hij naar zijn kamer. Hij heeft een van de badjassen aangetrokken die voor de studenten beschikbaar worden gesteld, zodat hij zich niet in zijn vieze hardloopkleding hoefde te wurmen. Het donkere tapijt op de vloer is zo zacht aan zijn voeten. Hij laat zichzelf er even van genieten terwijl hij de kamers van zijn medestudenten passeert. Bij de deur van Tamar aarzelt hij. Hij kan even aankloppen om te vragen of ze ook mee wil naar het ontbijt, maar dan loopt hij wel het risico dat hij een van

haar twee kamergenoten tegenkomt.

Oliver besluit dat hij dat maar beter kan voorkomen en loopt drie deuren verder, naar zijn eigen kamer. Hij doet geen moeite om stil binnen te komen. Dolores is immers bij Meck en hij kan zich niet voorstellen dat Castor nog slaapt. Toch ziet hij, als hij zijn natte handdoek en vieze kleding over de stoel gooit, een bult onder het dekbed die er verdacht veel uitziet als een opgekruld mens. Hij werpt een blik op de klok boven de deur. Tien over half acht. Dat betekent dat hij het luiden van de bel al twee keer genegeerd heeft. Over tien minuten moeten ze onderweg zijn naar het ontbijt.

Oliver zou natuurlijk de dekens van Castor af kunnen trekken. Als hij een paar jaar jonger was geweest had hij dat misschien ook wel gedaan. Hij herinnert zich de vele kussengevechten en rondjes tikkertje door de kamer nog goed. Op een gegeven moment waren ze er overheen gegroeid, maar er zijn dagen dat hij het mist. Nu is het zo aanlokkelijk om gewoon even te vergeten wie hij is of waar hij voor studeert, om gewoon even een jongen van zeventien te zijn. Om een ruk aan het donkerblauwe laken te geven.

Hij doet het niet.

In plaats daarvan kruipt hij naast de vorm op het smalle eenpersoonsbed. Castor beweegt wat onder de dekens en mompelt iets, maar Oliver verstaat hem niet. Hij laat zijn arm ongeveer over Castors middel vallen.

‘Wat was dat?’ vraagt hij plagend.

‘Ga-weg,’ klinkt het, nu iets duidelijker, van onder de hoop dekens. Oliver lacht. Castor is nooit een ochtendmens geweest.

‘Toch een beetje te laat opgebleven gisteren?’

‘Ollie,’ Castor zegt het zo dramatisch mogelijk. Toch beweegt hij een beetje, zodat zijn witte haar zichtbaar wordt. Het zit ontzettend in de war.

‘Weet je, er zijn dagen dat ik gewoon niet geloof dat jij en Dolores een tweeling zijn,’ zegt Oliver, terwijl hij Castors imposante ochtendkapsel bestudeert. ‘Want hoe kan het dat ik haar om zes uur in vol ornaat tegenkwam op het binnenplein terwijl jij eruit ziet alsof je drie daimons hebt bevochten in je slaap?’

‘Wie zegt dat ik dat niet heb?’ zegt Castor knorrig, maar hij lijkt iets meer in het land der levenden. ‘Misschien heb ik me wel nuttig gemaakt vannacht.’

‘Dat zou dan ook voor het eerst zijn.’

Castor trekt een gezicht, en een seconde later ziet Oliver helemaal niets meer, omdat zijn vriend zijn kussen in zijn gezicht heeft geduwd. Lachend probeert hij de ander van zich af te worstelen, maar Castor is sterker dan hij er op het eerste oog uitziet. Hij mag dan wel een slungel zijn, het lukt Oliver nooit om hem te verslaan in dit soort situaties.

‘Dat neem je terug!’ zegt hij.

‘Nooit!’

Castor trekt het kussen opzij. Zijn lichte ogen kijken Oliver onderzoekend aan, alsof ze ergens op wachten. Zijn grijs verstomt een beetje. Oliver bekijkt hem en beseft wederom dat hij geen genoeg kan krijgen van Castors gezicht.

‘Denk je dat echt?’ vraagt hij dan.

'Wat?' fronst Oliver, die was afgeleid door hoe mooi de ander was. Zo grappig, denkt hij, want dat had hij nog nooit over Dolores gedacht, en afgezonderd van hun haarkleur lijken ze als twee druppels water op elkaar. 'Dat ik nooit nuttig ben?'

Even staart Oliver hem aan, maar dan moet hij lachen. Hij ziet dat dat niet de juiste reactie is, want Castor fronst, maar hij kan het niet helpen.

'Je bent gek,' zegt hij dan, en hij trekt Castor naar beneden om hem een kus te geven. Dat zou de boodschap helderder moeten overbrengen dan zijn woorden het kunnen.

Hij zou willen dat de tijd stil bleef staan, maar helaas. Hij heeft Castor pas net écht een beetje kunnen laten zien hoe nuttig hij hem vindt als de deur open zwaait. Hij duwt zichzelf omhoog op zijn ellebogen en ziet Dolores in de deuropening staan. Ze lijkt niet onder de indruk.

'Wat een verrassing,' zegt ze. 'Komen jullie? Anders zijn we te laat voor het ontbijt.'

Bron: <https://letkrijgsman.com/snippet-1-oliver-castor-dolores/>

BIJLAGE 2

Schrijffiche extra hoofdstuk

Proloog Web van Angst

Personage: Castor / Dolores
(omcirkel wie je kiest)

Schrijf hier het eerste deel van je verhaal. Baseer je hiervoor op het extra hoofdstuk van Oliver.

Castor: Begin met 'Castor voelde hoe het gewicht van Oliver zijn matras indrukte...'

Dolores: Begin met 'Dolores kon vanaf de andere kant van het binnenplein zien dat Oliver stond te hijgen alsof hij net een marathon had gelopen.'

Mijn tekst:

Schrijf hier het tweede deel van je verhaal. Ga verder vanaf het moment dat de proloog van Oliver stopt. Je gaat dus verder vanaf het moment dat Dolores de deur open doet en Castor en Oliver kussend aantreft.

Mijn tekst:



BIJLAGE 3

EHBA - kaartjes



EHBA Methode: BOX–ademhaling

Hoe lang duurt de oefening?

Wat heb ik nodig voor deze oefening?

Waar moet ik zijn voor deze oefening?

Stappenplan:

EHBA Methode: 3-3-3 regel

Hoe lang duurt de oefening?

Wat heb ik nodig voor deze oefening?

Waar moet ik zijn voor deze oefening?

Stappenplan:

EHBA Methode: Aardingsoefening

5-4-3-2-1

Hoe lang duurt de oefening?

Wat heb ik nodig voor deze oefening?

Waar moet ik zijn voor deze oefening?

Stappenplan:

EHBA Methode: Bodyscan

Hoe lang duurt de oefening?

Wat heb ik nodig voor deze oefening?

Waar moet ik zijn voor deze oefening?

Stappenplan:

EHBA Methode: Positieve visualisatie

Hoe lang duurt de oefening?

Wat heb ik nodig voor deze oefening?

Waar moet ik zijn voor deze oefening?

Stappenplan:

EHBA Methode: Laat je lichaam schudden

Hoe lang duurt de oefening?

Wat heb ik nodig voor deze oefening?

Waar moet ik zijn voor deze oefening?

Stappenplan:

EHBA Methode: Ga wandelen

Hoe lang duurt de oefening?

Wat heb ik nodig voor deze oefening?

Waar moet ik zijn voor deze oefening?

Stappenplan:

EHBA Methode: Schrijf angsten op

Hoe lang duurt de oefening?

Wat heb ik nodig voor deze oefening?

Waar moet ik zijn voor deze oefening?

Stappenplan:

EHBA Methode:

Hoe lang duurt de oefening?

Wat heb ik nodig voor deze oefening?

Waar moet ik zijn voor deze oefening?

Stappenplan:

Blanco woordenschatlijst

[illegible]

BIJLAGE 5

Ingevulde woordenschatlijst

Woorden uit het boek	Betekenis in het boek	Gebaseerd op welk woord	Oorsprong woord	Oorspronkelijke betekenis woord
<u>Apaat</u>	Iemand die kan schaduwspinnen en op die manier daimons kan vangen en vernietigen.	Apatheia	Oudgrieks	Zonder gevoel
<u>Triade</u>	Een groep van 3 apaten die samenwerken en vaak een goede band hebben.	Trias	Oudgrieks	Drietal
<u>Ataraxia</u>	De academie waarop apaten leren hoe ze moeten schaduwspinnen en hun angsten onder controlen moeten houden.	Atarassein	Oudgrieks	Onverstoorbaarheid of vrijheid van de zielsrust
<u>Peras</u>	De medicatie die de inwoners slikken tegen hun angst. Ze worden hier gevoelloos van.	Peras	Oudgrieks	Het begrensde, eindige
<u>Daimons</u>	Angst in de vorm van schaduw-monsters. Het zijn deze wezens waar apaten tegen vechten.	Daimon	Oudgrieks	Een bovennatuurlijk wezen, een geest
<u>Logos</u>	De gebarentaal die ze gebruiken in Agathon voor de dove inwoners.	Logos	Oudgrieks	Woord, rede of taal
<u>Agathon</u>	De stad waarin het verhaal zich afspeelt.	Agathos	Oudgrieks	Goed, edel, deugdzaam



Inspiratiefiche

door Catherine Verguts



Zusje

Auteurs: Janneke Schotveld, Rifka Mels
Uitgever: Querido
Jaar van uitgave: 2025

Over de makers

Janneke Schotveld (1974) is een Nederlandse kinderboekenschrijfster die sinds 2007 publiceert. Ze is vooral bekend als bedenker van de *Superjuffie*-serie: avontuurlijke, humoristische verhalen over een schooljuf en dieren. In 2018 verscheen daarvan een verfilming. Ze schrijft daarnaast losse titels zoals *Botje* en *sprookjes*. Haar werk ontving meerdere prijzen.

Zusje is haar eerste boek voor jongeren. Schotveld schreef *Zusje* op basis van wat Rifka Mels haar vertelde.

Korte inhoud

Rifka groeide op in een strenggelovig gezin waar weinig ruimte is voor wie ze werkelijk is. Als lesbische vrouw van begin 20 krijgt ze geen steun van haar ouders, zij zien haar geaardheid als een ziekte die genezen kan worden door gebed. Haar zusje Tabitha is de enige die haar onvoorwaardelijk accepteert. Wanneer Tabitha plotseling overlijdt, raakt Rifka volledig de kluts kwijt: ze torst niet alleen een ondraaglijk verdriet mee, maar ook een knagend schuldgevoel.

Totaal ontredderd stapt ze op haar zelfgebouwde fiets en begint aan een lange tocht van Utrecht naar Noorwegen, langs Duitsland, Denemarken en Zweden. Fietsend door weer en wind worstelt ze met het verdriet, het geloof waarmee ze opgroeide en de twijfels over zichzelf. Met vallen en opstaan, en met de hulp van de mensen die ze onderweg ontmoet, leert Rifka langzaam opnieuw van zichzelf te houden en haar eigenheid weer te vinden.

Doelgericht in interactie met de inspiratiefiche

Kinderen en jongeren die meedoen met de Leesjury lezen bewust en actief. Sommigen doen dit tijdens hun vrije tijd in de bibliotheek, thuis of via de school. Jij als begeleider helpt hen daarbij. Door met hen in interactie te gaan, doe je hen als lezer groeien in hun literaire competenties. Daarbij komen vier aspecten aan bod: juryleden beleven, interpreteren, analyseren en beoordelen de Leesjury-boeken.

De inspiratiefiches van de Leesjury bieden jou als begeleider houvast. Ze nodigen je uit om met gerichte vragen en opdrachten te werken. Zo help je de leeservaring van je juryleden te verrijken en verdiepen. Je leest er meer over op <https://www.deleesjury.be/doelgericht-interactie-met->



Deze fiches zijn opgemaakt voor elke Leesjury-begeleider, in de bib of op school. Sta je voor de klas? Elke fiche is gelinkt aan enkele minimumdoelen en eindtermen van het Vlaamse onderwijs. Op het einde van deze inspiratiefiche vind je de gelinkte minimumdoelen of eindtermen.

1

VOOR HET LEZEN

- Welke verwachtingen roept de titel op? (het zusje staat centraal (we vragen ons af waarom), dus we verwachten een verhaal over psychologie en relaties, het suggereert een warme relatie tussen hoofdpersoon en zus (omwille van het verkleinwoord)) Op welke manier trekt de titel je wel of niet aan?
- Wat vertelt de cover over het verhaal? (de fiets duidt op een roadtrip of een vlucht, de hoofdpersoon is duidelijk voor langere tijd onderweg, idee van vrijheid) Wat vind je sterk of minder goed aan de cover?
- Lees de opdracht vooraan in het boek. Welke verwachtingen roept dat op? (de hoofdpersoon zou willen kiezen, maar er is iets gebeurd waardoor dat niet kan (overlijden?)), opnieuw merk je de warme relatie, beschermende relatie tegenover iemand, waarschijnlijk het zusje)

als ik kon kiezen
dan zou ik je houden
dan zou ik je sparen
genezen, bewaren
Tanja Helderman

- Zou je het boek zelf kiezen op basis van de titel, de cover en de opdracht?

2

TIJDENS HET LEZEN

Geef de juryleden elk een van deze thema's om tijdens het lezen op te focussen. Vraag hen ook om notities te maken waar je over deze thema's iets te weten komt. Alle vragen hebben te maken met de groei van het hoofdpersonage.

- Hoe verhoudt Rifka zich ten opzichte van haar familie? Hoe verandert dat doorheen het boek?
- Wat is de impact van het geloof op het gezin van Rifka? Hoe ontwortelt Rifka zich?
- Hoe zitten de thema's schuld en rouw verweven in het boek? Hoe verandert Rifka tijdens haar fietstocht?

Introductie

- Op welke manier werden je verwachtingen op basis van de titel, de cover en de opdracht wel of niet ingelost?
- “Slash” is een Nederlandstalige boekenreeks voor jongeren en jongvolwassenen, opgezet door kinderboekenschrijver Edward van de Vendel. De boeken in deze serie zijn gebaseerd op waargebeurde verhalen van jongeren. De jongeren vertellen hun verhaal aan een auteur, die het verhaal opschrijft. Lees je anders als je weet dat het verhaal waargebeurd is? Hoe beïnvloedde het idee dat het een waargebeurd verhaal is je leeservaring?
- Vind je het boek eerder zwaar of eerder hoopvol? Waarom?
- Wat waren voor jou de belangrijkste thema’s uit het boek?
- Welke elementen van het boek waren voor jou herkenbaar en welke elementen waren een nieuwe ontdekking? Is er iets wat je na het lezen anders bent gaan zien: aan jezelf, aan je omgeving, aan mensen die rouwen? (Je kan deze vragen koppelen aan boeken die worden voorgesteld als spiegels (herkenning) of ramen (een andere kijk op de wereld))
- Miste je iets in het verhaal?

Laat de juryleden in de groepjes van vraag 1, 2 en 3 van ‘tijdens het lezen’ bespreken wat hun bevindingen waren. Daarna maak je nieuwe groepjes waarin voor elke vraag 1 persoon zit. Op die manier is er in elk groepje 1 vertegenwoordiger van een bepaalde groeilijn van Rifka. Laat hen nu samen een antwoord formuleren op deze vraag.

- Hoe zie je het karakter van het hoofdpersonage Rifka? Hoe verandert ze doorheen het verhaal?
 - Begin
 - Ze twijfelt veel, aan haar geaardheid, aan haar geloof (p.98), aan de fietstocht (p.14), aan zichzelf
 - De sfeer bij haar thuis is beklemmend (“Zonde en geluk gaan niet goed samen.” (p.13), “een ijzingwekkende angst voor het hellevuur (p.78)
 - “Of dat ik nog meer ga nadenken, en nadenken is zinloos want het komt steeds op hetzelfde neer: BOOS. Op mijn ouders, op Tabitha, op God en het meest nog op mezelf. Boos dat die momenten dat ik me goed en sterk voel zo verdomde kort zijn. Boos dat ik niet kan stoppen met malen en boos zijn.” (p.47)
 - Ze voelt veel schuld (p.61, p.146)
 - Ze voelt zich eenzaam omdat ze zich wil lostrekken van het geloof van haar omgeving (p.152)
 - Einde
 - Ze kan beter benoemen dat ze lesbisch en niet-gelovig is zonder daaraan te twijfelen (p.84, p.181)
 - Ze beseft dat ze zich schuldig voelt, maar daarom geen schuld draagt (p.173)
 - Ze wil contact blijven houden met haar familie zonder zichzelf te verloochenen; ze wil een groep vrienden opbouwen die haar wel accepteren zoals ze is, ze heeft ontdekt dat vele mensen begrip voor haar kunnen opbrengen (Karass, p.182)
 - Ze gaat zich langzaam vrijer voelen (p.184)

Personages

- Kijk naar de foto's (bijlage 1). Wie lijkt voor jou het meest op Rifka? Waarom? Of ziet Rifka er volgens jou nog anders uit? Bespreek zowel uiterlijk als karakter.
- Om de leesjuryleden te helpen het personage te beschrijven, kan je deze woorden tonen. Welke passen wel of niet bij Rifka?



- Welke van deze woorden passen bij Rifka's zusje Tabitha? ("mijn lieve, onhandige, brutale, impulsieve zusje" (p.44), "een kleine vrolijke, egocentrische, roekeloze wervelstorm" (p.58))
- Waarom kiest Rifka ervoor om alleen naar Noorwegen te fietsen? Wat zegt dat over haar karakter? (ze is een doorzetter, ze voelt zich alleen en is op zoek naar zichzelf, de reis symboliseert die zoektocht, ook naar een manier om om te gaan met de rouw, ze wil letterlijk in beweging komen, maar twijfelt ook: "Ik wil ook op mijn plek blijven. Lekker dan, ik ben nog geen vijf minuten onderweg en de twijfel slaat al toe." (p.14))
- Wat zou jij Rifka willen zeggen als je haar tegenkwam?

Thema, geloof en familie

- Hoe ging het eraan toe in het gezin van Rifka? (er is steeds een onheilspellende stemming van zonde: je weet niet of je uitverkoren bent, ook niet als je een gelovig leven leidt, ze bidden vaak, gaan naar een strenggelovige school, gaan twee keer per week naar de kerk)
- Rifka groeit op in een streng gereformeerd milieu. Waarom heeft haar geloof in het begin van het boek zo'n grote impact op haar, en hoe verandert dit tijdens haar fietstocht naar Noorwegen? (het is voor Rifka moeilijk te zien dat er andere mogelijkheden zijn, om zelf een andere belevingswereld te hebben als haar ouders; "Ik geloof het niet meer. Niet echt. Maar helemaal weg wil het ook niet. Mijn schuurpapier is niet grof genoeg." (p.78))
- Hoe reageren de ouders van Rifka op haar geaardheid? ("queer is de duivel" (p.50), "Je mag niet zijn wie je bent" (p.115), papa verlaat groep na posten foto Lianne (p.153), de dominee brengt een boek langs over een 'genezen' Amerikaanse ex-lesbienne (p.73))
- Rifka ontdekt dat ze lesbisch is, iets wat binnen haar gemeenschap en zwaar christelijke school onaanvaardbaar is. Welke innerlijke strijd levert dit bij haar op? (ze moet leren zichzelf te aanvaarden, en daarvoor moet ze loskomen van de wereld waarin ze opgroeide (p.84, p.181))
- Hoe reageren ze op de bipolaire stoornis van Tabitha? (ze kunnen er niet goed mee omgaan, reageren streng en onbuigzaam (bv. zetten een slot op de koelkast (p.99)), ze sturen haar naar een gereformeerde psycholoog, ze reageren met bijbelteksten en psalmen)

- Lees deze quote van p.87. Hoe staat het symbool voor de relatie met haar moeder? (volgens moeder is het door iets extern (God, wind) dat ze goed vooruitgaat, voor Rifka is het door zelf actief te werken, moeder begrijpt haar, haar beleving en haar humor niet)
 - “Ja, het gaat goed, ik heb veel wind mee.”
 - Het is een grapje. Ze heeft het niet door. Ik fiets me helemaal de toring, daarom ben ik hier al.”
- Hoe Rifka zich steeds meer lostrekt van haar familie, zonder alle contacten te verliezen, wordt onder andere gesymboliseerd door het thema van de scheerlijn (een dun, sterk touw dat wordt gebruikt om een tent, luifel of vlieger stevig af te spannen. Het zorgt voor stabiliteit bij harde wind en houdt de constructie strak). Lees deze quotes uit het boek en bespreek hoe het symbool het thema van groei van Rifka benadrukt.
 - p.10 “Onzichtbare scheerlijnen houden me op mijn plek, ook al stormt het nog zo in mijn hoofd.”
 - p.11 “Zouden de scheerlijnen zo ver reiken als ik ze nog een beetje strakker trek?”
 - p.65 “De scheerlijnen staan steeds strakker, ik fiets verder en verder van mijn zusje weg.”
 - p.184 “Ik moet de scheerlijnen lossnijden.”

Discussievragen:

- Rifka worstelt met wat haar familie van haar verwacht en wie ze zelf wil zijn. Ken jij dat gevoel? In welke situaties komt dat naar boven?
- Zijn er momenten in het boek waarop je de reactie van de ouders wel kon begrijpen, ook al ben je het er niet mee eens?
- In hoeverre vormt je opvoeding wie je bent?
- Moet je altijd loyaal blijven aan je familie?

Thema rouw

- Rouw wordt in dit boek heel persoonlijk en lichamelijk beschreven. Welke elementen waren herkenbaar voor je en welke net niet?
 - Op welke manieren gaat Rifka om met het verdriet om haar zusje? (naar foto's kijken, bewegen, in haar hoofd met haar zusje praten en doorgaan, in beweging blijven) Zijn dat manieren die jij herkent? Wat doe jij als je ergens mee zit?
- Hoe reageren de andere gezinsleden op de dood van Tabitha? Wat vindt Rifka daarvan? (voor Rifka is het erg frustrerend dat er bij haar thuis niet meer over haar zusje wordt gesproken (p. 14, 49, 75), ze verwijzen naar God en psalmen)
- Rifka vertelt dat ze soms wil plannen om verdrietig te zijn (ze neemt dan bv. een foto vast), maar dan lukt het net niet. Ze zegt dat het verdriet haar onverwacht overspoelt (p.40 en 44). Herken je dat? Dat je heel hard je best doet om ergens om te huilen en dat het juist dan níét lukt? Waarom kun je verdriet volgens jou niet 'plannen'?
- De huisarts Jens (God) vertelt hoe rouw voor hem voelt en maakt een vergelijking met een knikker (p.132). Wat vind je van die vergelijking? (je kan er het model van Tonkin in herkennen, zie bijlage 2)

Lees deze quote: “Niks is meer zoals het was en tegelijkertijd blijft alles ondraaglijk op zijn plek.” (p.14).

- Kan je uitleggen wat ermee bedoeld wordt?
- Op welke manier is het wel of niet herkenbaar voor je?

Thema schuld

- Rifka voelt zich heel erg schuldig (bv. p.44) Waarover voelt ze zich schuldig? (dat ze niet met Tabitha meeging naar hun ouders, dat ze opgelucht was toen ze Tabitha naar het centrum liet gaan, dat ze haar eigen leven aan het leiden was, omdat ze wist dat haar ouders het alleen maar erger maakten (p.173))
- Op p.160 vraagt Rifka zich af: 'Wat had ik kunnen doen om het te voorkomen?'. Denk jij dat ze iets had kunnen doen?

Deze beelden gebruikt de schrijfster om het schuldgevoel te beschrijven:

- p.172 "Het (= schuldgevoel) is er elke dag, de hele dag, in een speciaal daarvoor gereserveerd hoekje van mijn brein. Ook als ik er even niet aan denk."
 - p.61 "Die geniepige sluippiekeraar die altijd op de loer ligt. Het wikkelt zich om me heen als klimop om een boom."
- Kan je de beelden verduidelijken (het gereserveerde hoekje beschrijft dat het schuldgevoel niet altijd op de voorgrond zit, maar als een 'achtergrondprogramma' continu meespeelt, de klimop maakt de emotie tastbaar en fysiek, iets wat toeslaat op onverwachte momenten)
 - Vind je de beelden sterk gekozen?

4

VERDER LEZEN

Volgende boeken zijn gelinkt aan dit Leesjury-boek door hun onderwerp, thema, soort of genre. Je kan ze tippen aan je juryleden, zelf lezen en/of gebruiken bij volgende leesactiviteiten:

- Een deken van sneeuw / Craig Thompson (Oog en Blik, 2021) - een waargebeurde graphic novel over afscheid nemen en je eigen weg vinden, met op de achtergrond een zeer gelovige opvoeding en een moeilijke vader
<https://www.boekenzoeker.be/een-deken-van-sneeuw>
- Brand / Anke Kranendonk (Querido, 2024) - jongere probeert na trauma (waarover thuis niet gesproken wordt) opnieuw zichzelf te vinden
<https://www.boekenzoeker.be/brand>
- De gelukvinder / Edward Van de Vendel, Anoush Elman (Querido, 2020) - waargebeurd verhaal uit de Slash-serie
<https://www.boekenzoeker.be/de-gelukvinder>
- Doodgewoon / Bette Westera, Sylvia Weve (ill.) (Gottmer, 2014) - poëzie over dood en afscheid
<https://www.boekenzoeker.be/doodgewoon>

Andere boeken van Janneke Schotveld vind je op Boekenzoeker:

<https://www.boekenzoeker.be/boeken?tekst=auteur%3A%20Janneke%20Schotveld>.

Met deze fiche kan je werken aan volgende eindtermen:

Finaliteit doorstroom

- Nederlands – 02.14: De leerlingen verwoorden de eigen beleving en interpretatie van literaire teksten.
- Nederlands – 02.15: De leerlingen analyseren hoe in literaire teksten betekenissen worden gecreëerd met narratieve, poëtische en theatrale structuren en technieken.
- Nederlands – 02.16: De leerlingen gaan in interactie over de relevantie van literaire teksten voor hun leefwereld, voor de samenleving waarin ze leven en voor de samenleving waarin de teksten ontstonden.
- Burgerschap – 07.03: De leerlingen lichten toe hoe verschillende vormen van diversiteit verrijkend en uitdagend zijn voor het samenleven.
- Burgerschap – 07.04: De leerlingen gaan geïnformeerd, beargumenteerd en constructief in dialoog over maatschappelijke thema's.

Finaliteit arbeidsmarkt

- Nederlands – 02.13: De leerlingen verwoorden de eigen beleving en interpretatie van literaire teksten.
- Burgerschap – 07.03: De leerlingen lichten toe hoe verschillende vormen van diversiteit verrijkend en uitdagend zijn voor het samenleven.
- Burgerschap – 07.04: De leerlingen gaan geïnformeerd, beargumenteerd en constructief in dialoog over maatschappelijke thema's.

Dubbele finaliteit

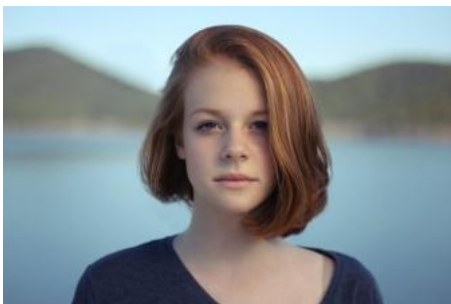
- Nederlands – 02.13: De leerlingen verwoorden de eigen beleving en interpretatie van literaire teksten.
- Burgerschap – 07.03: De leerlingen lichten toe hoe verschillende vormen van diversiteit verrijkend en uitdagend zijn voor het samenleven.
- Burgerschap – 07.04: De leerlingen gaan geïnformeerd, beargumenteerd en constructief in dialoog over maatschappelijke thema's.



Juryleden kunnen online op de boeken reageren. Zo ontstaat er nog meer interactie in de Leesjury-community! Ga naar www.deleesjury.be, klik op 'Lezen' en dan op de gewenste leeftijdsgroep en het boek in kwestie.

© Iedereen Leest en Catherine Verguts, 2026
Vormgeving: Simon Bequoye

BIJLAGE 1



Foto's van Unsplash van deze fotografen:

1. Michael Dam
2. Raamin Ka
3. McCarthy Beckan
4. Brian Lawson
5. Max Titov
6. Taylor Harding
7. Christopher Campbell
8. Valentin Salja
9. Josue Rosales

BIJLAGE 2



People tend to believe that grief shrinks over time



What really happens is that we grow around our grief

Bron: <https://whatsyourgrief.com/growing-around-grief/>